

Länsi-Balkanin investointikehys

EU:n tuella vastataan yhteystarpeisiin, mutta integrointi ydinliikenneverkkoon etenee hitaasti

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Sisällys

Kohta

01–12 | Keskeiset tiedot

01–05 | Miksi tämä aihe on tärkeä

06–12 | Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset

13–72 | Tilintarkastustuomioistuimen havainnot tarkemmin

13–34 | Liikennehankkeet vastaavat yhteystarpeisiin, mutta ne aloitetaan usein liian myöhään

13–21 | Hankkeet vastaavat yhteystarpeita, mutta niiden valinnassa on joitakin puutteita

22–27 | Komissio ei kiinnitä valintamenettelyn aikana riittävästi huomiota hankkeiden valmiusasteeseen

28–30 | EU:n avustukset tuovat lisäarvoa mutta eivät aina ole välttämätön lainansaannin edellytys

31–34 | Avustushakemusten kustannusarviot eivät useimmissa tapauksissa ole riittävän yksityiskohtaisia, joten niiden kohtuullisuutta on vaikea arvioida

35–49 | Komissio tukeutuu rahoituslaitosten suorittamaan valvontaan, joka on toisinaan riittämätöntä

36–44 | Komissio ei yleensä pysty korjaamaan puutteita, joita rahoituslaitoksilla on täytäntöönpanoon liittyvien riskien ja julkisten hankintojen valvonnassa

45–49 | Komissio tukeutuu hankkeiden täytäntöönpanon aikana rahoituslaitosten suorittamaan valvontaan, joka on osittain puutteellista

50–72 | Komissiolla ei ole tehokkaita menettelyjä viivästysten seuraamista ja kestävyiden ja EU:n näkyvyyden varmistamista varten

- 50–55 | Komissiolla ei ole riittävän yksityiskohtaisia ja ajantasaisia tietoja hankkeiden täytäntöönpanon viivästyksistä
- 56–60 | Komissiolla on rajalliset keinot valvoa oikea-aikaista täytäntöönpanoa
- 61–67 | Useita hankkeita on käynnistetty, mutta edistyminen Länsi-Balkanin liittämisessä EU:hun on hidasta ja hankkeiden kestävyys on vaarassa
- 68–72 | WBIF:n panos on näkyvä, mutta EU:n tuki saa vähemmän näkyvyyttä

Liitteet

Liite I – Tietoja tarkastuksesta

Liite II – Otokseen valitut hankkeet

Liite III – Euroopan tilintarkastustuomioistuimen hankearvioinnit

Lyhenteet

Sanasto

Komission vastaukset

Tarkastuksen eteneminen

Tarkastustiimi

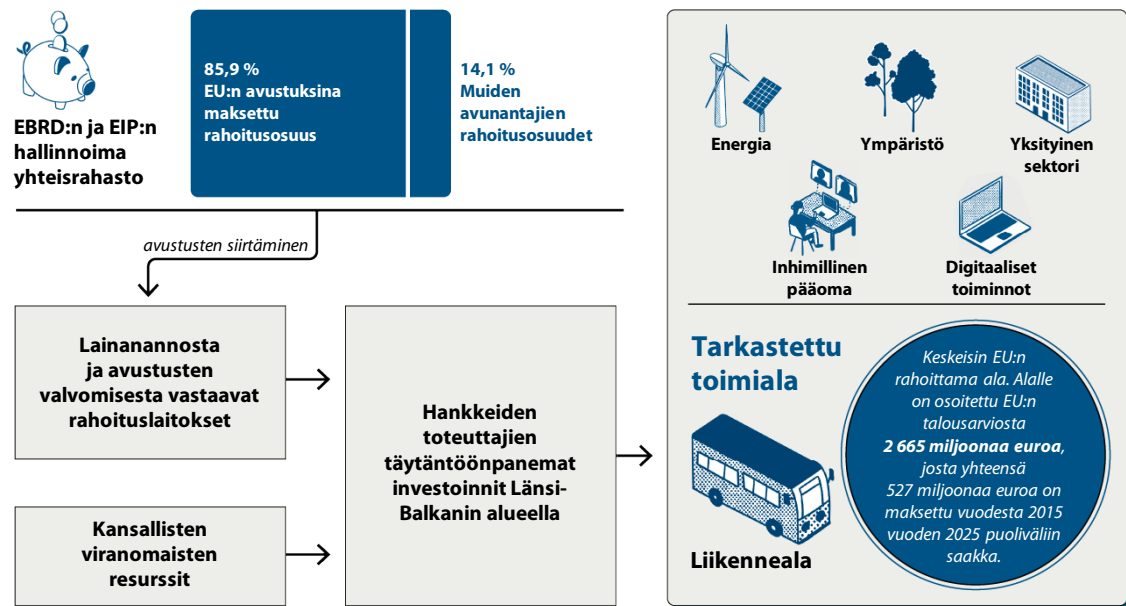
01

Keskeiset tiedot

Miksi tämä aihe on tärkeä

- 01** Komissio myöntää Länsi-Balkanin investointikehityksen kautta varoja infrastruktuuripuutteiden korjaamiseksi ja [Euroopan laajuisen liikenneverkon](#) ydinverkon laajentamiseksi EU:n standardien mukaisesti Länsi-Balkanilla vuoteen 2030 mennessä (WBIF). Investointikehitys toimii sekä foorumina investointitarpeita koskevien analyysien vaihdolle että yhdistämismekanismina, jonka puitteissa EU:n avustuksilla helpotetaan lainojen hankkimista. Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki ja Euroopan investointipankki hallinnoivat avunantajien rahoitusosuuksia Länsi-Balkanin investointikehitykseen Euroopan Länsi-Balkanin yhteisrahaston kautta. Komissio myöntää suurimman osan (899 miljoonaa euroa eli 86 prosenttia siirretty vuodesta 2015 lähtien yhteisrahaston tilille) (ks. [kaavio 1](#)).

Kaavio 1 | Investointien rahoittaminen Länsi-Balkanin investointikehyksen kautta (2015 – vuoden 2025 puoliväli)

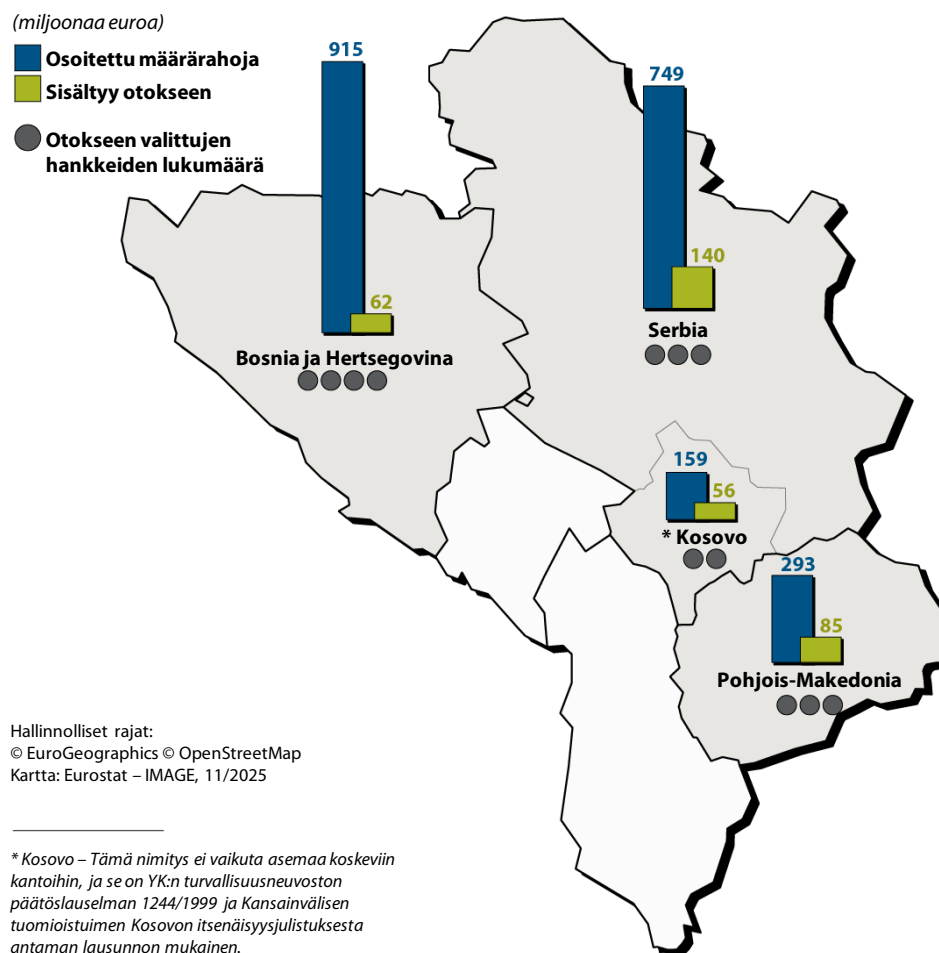
Huom. Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki; Euroopan investointipankki.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin yhteisrahaston tietojen perusteella.

- 02** Infrastruktuurihankkeiden toteuttajat (yleensä julkisyhteisöt, virastot tai julkisten palvelujen tarjoamisesta vastaavat yritykset) ovat vastuussa hankkeiden hankinnasta, sopimuksenteosta ja täytäntöönpanosta kansainvälisten rahoituslaitosten valvonnassa. Nämä instituutiot vastaavat myös hankearviointien koordinoinnista ja lainojen myöntämisestä.
- 03** Tilintarkastustuomioistuin tutki, onko komissio varmistanut, että Länsi-Balkanin investointikehyks edistää vaikuttavalla tavalla EU:n ydinverkkoon liittyvän liikenneinfrastruktuurin kehittämistä Länsi-Balkanilla. Tilintarkastustuomioistuin arvioi, onko komissio Länsi-Balkanin investointikehyksen tärkeimpänä avunantajana ottanut käyttöön menettelyt, joilla varmistetaan
- a) liikennehankkeiden valinta
 - b) hankkeen täytäntöönpanon valvonta ja
 - c) seuranta ja raportointi.

04 Tilintarkastustuomioistuin tutki komission ja kolmen vastuullisen rahoituslaitoksen (Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki, Euroopan investointipankki ja Maailmanpankki) työtä vuodesta 2015 kesäkuuhun 2025. Tarkemmat taustatiedot ja yksityiskohdat tarkastuksen laajuudesta ja tarkastustavasta esitetään [liitteessä I](#). Tilintarkastustuomioistuin valitsi otokseensa 12 liikennehanketta ([liite II](#)), jotka sijaitsivat Bosnia ja Hertsegovinassa, Kosovossa¹, Pohjois-Makedoniassa ja Serbiassa (ks. [kaavio 2](#)).

Kaavio 2 | Otokseen valitut hankkeet ja vastaavat avustusmäärät (2015 – vuoden 2025 puoliväli)

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission seuranta- ja tietojärjestelmän tietojen perusteella.

¹ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/99 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

- 05** Tarkastuksessa otettiin huomioon, että Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon on määrä valmistua vuoteen 2030 mennessä ja että Länsi-Balkanin investointikehityksen kautta ohjattavien EU:n varojen määrää on lisätty. Investointikehitys on edelleen keskeisen tärkeä [Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineelle](#). Tilintarkastustuomioistuin odottaa tarkastushavaintojensa ja suositustensa parantavan Länsi-Balkanin investointikehityksen tai vastaavaan tulevan yhdistämismekanismiin perustuvan tuen vaikuttavuutta.

Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset

- 06** Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että kaiken kaikkiaan komissio on varmistanut, että Länsi-Balkanin investointikehitys edistää Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon laajentamista, koska tilintarkastustuomioistuimen otokseen valitut rahoitetut hankkeet ovat linjassa sekä Länsi-Balkanin että EU:n yhteyksiä koskevien painopisteiden kanssa. Puutteet hankkeiden valinnassa ja erityisesti hankkeiden valmiusasteessa ovat kuitenkin viivästyttäneet täytäntöönpanoa merkittävästi. Komissio on vain osittain varmistanut vaikuttavalla tavalla rahoituslaitosten riittävän valvonnan ja ottanut käyttöön tehokkaat seuranta- ja raportointijärjestelyt. Tämä on rajoittanut komission kykyä puuttua oikea-aikaisesti täytäntöönpanoon liittyviin riskeihin, viivästyksiin ja kestävyysongelmiin. Kun otetaan huomioon täytäntöönpanon viivästykset ja operatiiviset haasteet, on epätodennäköistä, että Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkko valmistuu Länsi-Balkanilla tavoitteen mukaisesti vuoteen 2030 mennessä.

Liikennehankkeet vastaavat yhteystarpeisiin, mutta ne aloitetaan usein liian myöhään

- 07** Liittymistä valmisteleva tukiväline on EU:n rahoituslähde otokseen valituille hankkeille. Se edellyttää, että komissio asettaa hankkeet tärkeysjärjestykseen useiden kriteerien perusteella, mukaan lukien niiden vaikutus liikkuvuuteen, kestävään liikenteeseen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja merkityksellisyyteen Euroopan laajuisen liikenneverkon kannalta. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että kaikki otokseen valitut hankkeet liittyivät Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkkoon, joka on yksi EU:n painopisteistä. Ennen vuotta 2022 komissio ei kuitenkaan painottanut liikennehankkeiden valinnassa riittävästi hankkeiden kestävyttä eli kykyä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Komissio ei myöskään kiinnittänyt riittävästi huomiota valittujen hankehakemusten valmiusasteeseen, mikä johti merkittäviin viivästyksiin täytäntöönpanossa. Hanke on edennyt riittävän pitkälle, kun sen valmistelutyöt (esimerkiksi kustannus-hyötyanalyysi ja toteutus suunnitelma) on saatu päätökseen ja ne ovat ajan tasalla. Tämän seurauksena hankkeiden aloitus viivästyi tavanomaisesti 17 kuukaudella (ks. kohdat [14–27](#)).

Suositus 1

Valitaan vain pitkälle edenneitä hankkeita

Komission olisi valittava sellaisia hankkeita, joiden toteuttajat voivat osoittaa, että valmistelutyöt on saatu päätökseen ja ne ovat ajan tasalla, jolloin hankkeet voidaan aloittaa nopeasti avustuksen myöntämisen jälkeen.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2027

- 08** Länsi-Balkanin investointikehyksestä myönnettäviä avustuksia pidetään perusteltuina, kun hankkeen rahoitustulot eivät riitä kattamaan sen kustannuksia mutta hanke parantaa yhteiskunnan hyvinvointia. Tämä ehto toteutui kaikissa otokseen valituissa hankkeissa. Tarkastajat havaitsivat kuitenkin kolme tapausta, joissa lainansaanti ei edellyttänyt avustuksia, koska kyseisiin hankkeisiin liittyvät lainasopimukset oli allekirjoitettu jo kauan ennen avustushakemusten jättämistä. Lisäksi avustushakemuksissa esitetyt kustannusarviot eivät useimmissa tapauksissa ole tarpeeksi yksityiskohtaisia, minkä vuoksi niiden kohtuullisuutta on vaikea arvioida (ks. kohdat [29–34](#)).

Komissio tukeutuu rahoituslaitosten valvontaan, joka on paikoin riittämätöntä

- 09** Komissio tukeutuu hankkeiden täytäntöönpanon valvonnassa vastuullisiin rahoituslaitoksiin. Komissio on viime kädessä vastuussa EU:n talousarvion toteuttamisesta. Tilintarkastustuomioistuon kuitenkin totesi, että komissio
- ei pyytänyt rahoituslaitoksia (esimerkiksi vuotuisissa täytäntöönpanokertomuksissa) toimittamaan näyttöä niiden suorittamasta valvonnasta ja täytäntöönpanoon liittyvien riskien lieventämisestä eikä myöskään pystynyt havaitsemaan puutteita julkisten hankintamenettelyjen valvonnassa (ks. kohdat [37–44](#))
 - tukeutui rahoituslaitoksiin hankkeiden täytäntöönpanon valvonnassa, mutta näiden työssä oli toisinaan puutteita (ks. kohdat [46–49](#)).

Suositus 2

Hankitaan rahoituslaitoksilta näyttöä arviointien suorittamisesta ja täytäntöönpanoon liittyvien riskien lieventämisestä

Komission olisi varmistettava, että vastuulliset rahoituslaitokset esittävät näyttöä siitä, että ne ovat

- a) arvioineet täytäntöönpanoriskit (esimerkiksi hankkeen toteuttajan riittämättömät valmiudet, eturistiriidat tai se, että edunsaajat ja jäsenvaltiot eivät ole sitoutuneet hankkeisiin) ja ehdotetut lieventävät toimenpiteet hakemuksen jättöhetkellä
- b) toteuttamassa lieventäviä toimenpiteitä vuosiraportoinnin ajankohtana.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2027

Komissiolla ei ole tehokkaita menettelyjä viivästysten seurantaan ja kestävyys- ja EU:n näkyvyyden varmistamista varten

- 10** Komissio kerää tietoa hankkeiden täytäntöönpanosta useiden eri mekanismien avulla, kuten erityisesti rahoituslaitosten vuotuisten täytäntöönpanokertomusten kautta. Kyseiset tiedot eivät usein kuitenkaan olleet tarpeeksi yksityiskohtaisia tai ajantasaisia, jotta komissio olisi voinut puuttua viivästysten syihin. Hankkeiden aloittamisessa havaittujen viiveiden lisäksi monet tilintarkastustuomioistuimen otokseen sisältyvien hankkeiden täytäntöönpano viivästyi merkittävästi (yli kaksi vuotta). Komissio pystyy kuitenkin valvomaan hankkeiden oikea-aikaista täytäntöönpanoa vain rajallisesti. Viivästyksistä huolimatta komission siirtämät määrät ylittivät joissakin tapauksissa määrät, jotka olivat hankkeiden taloudellisen ja fyysisen edistymisen kannalta perusteltuja (ks. kohdat [51–60](#)).
- 11** Komissio määrittä yleisen edistymisen seurantaan varten kolme pääindikaattoria (kotimaisen bruttokansantuotteen kasvu, tavara- ja palvelukaupan arvo ja inhimillisen kehityksen indeksi). Tilintarkastustuomioistuin pani merkille, että näihin indikaattoreihin vaikuttavat erilaiset Länsi-Balkanin investointikehyksen ulkopuoliset tekijät, minkä vuoksi Länsi-Balkanin investointikehyksen hankkeiden erityisiä vaikutuksia ei voida arvioida mielekkäällä tavalla. Tarkastajat havaitsivat, että komissio ei kerännyt tietoja sen rahoittamien liikennekäytävien kattavuudesta tai siitä, olivatko liikennekäytävät EU:n standardien mukaisia. Näitä tietoja olisi voitu käyttää Länsi-Balkanin investointikehyksen rahoituksen erityisten vaikutusten mittaamiseen. Saatavilla olevat tiedot osoittavat, että kaikkien Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon standardien saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä etenee yleisesti ottaen hitaasti (ks. kohdat [62–66](#)).

Suositus 3

Parannetaan hankkeiden täytäntöönpanon seurantaa

Valvontansa parantamiseksi komission olisi

- a) saatava ajantasaista ja asiaankuuluvaa tietoa taloudellisesta ja fyysisestä edistymisestä sekä viivästysten syistä ja puuttuva ilmoitettuihin viivästyksiin ja ongelmiin tehokkaasti
- b) edellytettävä, että rahoituslaitokset toimittavat ajantasaiset tiedot kaikista aiheutuneista kustannuksista ja edunsaajalle maksetuista avustusmääristä vähintään kahdesti vuodessa, ja varmistettava, että maksut mukautetaan hankkeiden taloudelliseen ja fyysiseen edistymiseen
- c) tehostettava raportointia sisällyttämällä raportointiin indikaattoreita, joilla mitataan hankkeiden valmiusastetta ja Euroopan laajuisen liikenneverkon mukaisten EU:n standardien noudattamista.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2027

- 12** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös, että seitsemän otokseen valitun hankkeen kestävyyttä ei ollut täysin varmistettu useista eri syistä, kuten investointien jatkamiseen tarvittavien varojen puutteen tai riittämättömän ylläpidon vuoksi. Lisäksi Länsi-Balkanin investointikehyksen panos on näkyvästi esillä, mutta EU:n tuki saa vähemmän näkyvyyttä, vaikka rahoituksen saajilla on velvollisuus varmistaa saadun EU:n rahoituksen näkyvyys (ks. kohdat [67–72](#)).

Suositus 4

Parannetaan hankkeiden tulosten kestävyyttä ja EU:n näkyvyyttä

Komission olisi varmistettava, että Länsi-Balkanin investointikehyksestä rahoitetut avustushakemukset

- a) sisältävät asianmukaisia kestävyystoimenpiteitä (esimerkiksi ylläpitojärjestelyt ja rahoitus)
- b) sisältävät erityisiä toimia, joilla tuodaan paremmin esiin EU:n avustusten osuutta.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: 2027

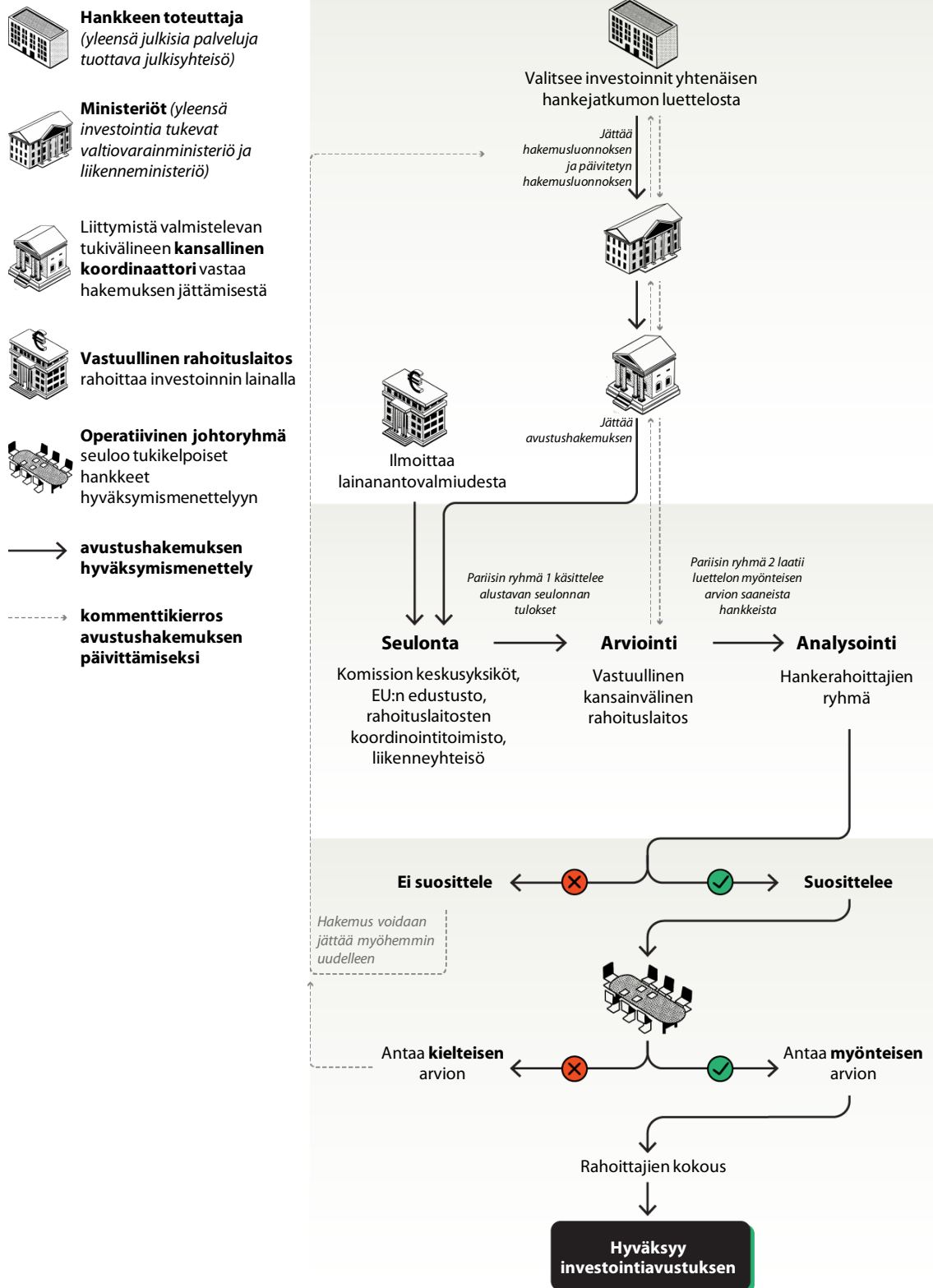
Tilintarkastustuomioistuimen havainnot tarkemmin

Liikennehankkeet vastaavat yhteystarpeisiin, mutta ne aloitetaan usein liian myöhään

Hankkeet vastaavat yhteystarpeita, mutta niiden valinnassa on joitakin puutteita

- 13** Komissio myöntää avustuksia investointihankkeiden yhteisrahoitukseen Länsi-Balkanin investointikehyksen (WBIF) kautta (ks. [liite I](#)). Komissio ja vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset suunnittelivat ja toteuttivat liikennehankkeiden seulonta- ja hyväksymismenettelyt. [Kaaviossa 3](#) esitetään eri sidosryhmät, jotka osallistuvat hankeprosessiin avustushakemuksen laatimisesta ja jättämisestä hakemuksen hyväksymiseen saakka.

Kaavio 3 | Hakemusmenettelyn eteneminen sidosryhmittäin avustushakemuksen laatimisesta hyväksymiseen

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

- 14** WBIF:n arvioijat (eli komission päätoimipaikan ja EU:n edustustojen työntekijät sekä muut asiantuntijat) käsittelevät avustushakemukset ja tarkistavat, ovatko ne EU:n toimintapolitiikkojen (esimerkiksi liikenne- ja ympäristöpolitiikan) sekä kansallisten, alakohtaisten ja alueellisten strategioiden mukaisia, ovatko edunsaajat ja jäsenvaltiot sitoutuneita hankkeisiin (eli onko hankkeiden rahoitus vaikuttavaa strategisesta, teknisestä ja taloudellisesta näkökulmasta) ja miten valmiita hankkeet ovat täytäntöönpanon kannalta. Tilintarkastustuomioistuin arvioi, kuinka hyvin nämä menettelyt soveltuvat yhteyksien² ja kestävän liikenteen³ kannalta tärkeimpien hankkeiden valintaan.
- 15** Komissio esitti vuonna 2014 WBIF:n operatiivisen ohjausryhmän edeltäjänä toimineen ohjauskomitean (eli komission, kansainvälisten rahoituslaitosten ja kahdenvälisten avunantajien edustajien muodostaman komitean) kautta edunsaajamaille pyynnön määrittää tarpeet ja asettaa tulevat infrastruktuurihankkeet tärkeysjärjestykseen kansallisessa ensisijaisten hankkeiden luettelossa eli ns. yhtenäisessä hankejatkumossa. Pyyntönsä tarkoituksena oli edistää sitoutumista hankkeisiin ja helpottaa hankkeiden priorisointia. Hankkeen toteuttajilla oli oikeus hakea yhteisrahoitusta hankejatkumoon kuuluville hankkeille.
- 16** Tilintarkastustuomioistuin pani merkille, että kaikki 12 otokseen valittua hanketta (ks. [liite II](#)) oli asetettu paremmuusjärjestykseen kansallisten hankejatkumoiden mukaisesti (ks. [kaavio 3](#)). Esimerkiksi Serbian yhtenäisessä hankejatkumossa hankkeet oli asetettu paremmuusjärjestykseen niiden strategisen merkityksen ja valmiustason mukaan. Tarkastukseen valittujen hankkeiden osalta komissio ei kuitenkaan ollut aina noudattanut hakemusten seulomisessa kansallista paremmuusjärjestystä. Operatiivinen johtoryhmä nimittäin hyväksyi eri maissa (Bosnia ja Hertsegovinassa, Pohjois-Makedoniassa ja Serbiassa) kolme hanketta, jotka olivat kansallisen yhtenäisen hankejatkumon alasijoilla (esimerkiksi yksi hanke sijoittui 27 liikennehankkeen joukossa sijalle 22), koska se katsoi, että nämä hankkeet olivat valmiita toteutettaviksi. Näin ei kuitenkaan ollut, sillä näistä kolmesta hankkeesta kaksi käynnistettiin yli vuoden myöhässä.

² WBIF, [Connectivity agenda 2015](#), s. 3.

³ Asetuksen (EU) N:o 231/2014 liite II ja [asetuksen \(EU\) 2021/1529](#) 3 artiklan 2 kohdan e alakohta ja 3 artiklan 3 kohdan n alakohta.

- 17** Komissio vaati vuonna 2015 niin ikään ohjauskomitean kautta, että jokaisen Länsi-Balkanilla toteutettavan hankkeen pitää kuulua [Euroopan laajuisen liikenneverkon](#) ydinverkkoon. Lisäksi liittymistä valmisteleva tukiväline⁴, joka oli EU:n rahoituslähde otokseen valituille hankkeille, edellyttää, että komissio asettaa hankkeet paremmuusjärjestykseen useiden kriteerien perusteella, mukaan lukien niiden vaikutus liikkuvuuteen, kestävään liikenteeseen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja merkityksellisyys Euroopan laajuisen liikenneverkon kannalta.
- 18** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että kaikki otokseen valitut hankkeet liittyivät Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkkoon ja edistivät liikkuvuutta. Kahdessa otokseen valituista 12 hankkeesta operatiivinen johtoryhmä oli kuitenkin hyväksynyt avustukset liikenneosuuksille, joilla ei ollut yhteyttä ydinliikenneverkkoon. Pohjois-Makedonian ydinrautatiekäytävästä ei ollut yhteyttä yhteen sen naapurimaista, eikä se ollut tehnyt naapurimaidensa kanssa sopimusta, jolla olisi varmistettu, että koko käytävä olisi toiminnassa avustuksen hyväksymisajankohtana (ks. [kaavio 4](#)). Bosnia ja Hertsegovinassa oli yksi tieosuus, jolla ei ollut yhteyttä ydinliikenneverkkoon hakemuksen tekohetkellä eikä vielä kesäkuussa 2025, jolloin tilintarkastustuomioistuin teki kohteeseen tarkastuskäynnin, vaikka suurin osa töistä oli saatu päätökseen vuoteen 2023 mennessä.

⁴ Asetuksen (EU) N:o 231/2014 liite II ja asetuksen (EU) 2021/1529 3 artiklan 2 kohdan e alakohta ja 3 artiklan 3 kohdan n alakohta.

Kuva 4 | Pohjois-Makedonian rautatieosuus, jota ei ole liitetty verkkoon

- rautatieosuudet valmisteilla tai rakenteilla
- tarkastettu rakenteilla oleva rautatieosuus
- rautatieosuus valmisteilla, mutta Bulgariaan liittämistä koskevat ehdot ovat epäselvät

— osuus, jolla ei ole yhteyttä

* Kosovo – Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

Lähde: WBIF, hakemuksen jättöpäivänä (2017).

- 19** Komissio ei asettanut seulontamenettelyssä etusijalle kestävää liikennettä, kuten rautateitä tai sisävesiväyliä, jotka edistävät eniten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä. Komission mukaan kestävän liikenteen kriteerit täyttyvät [Euroopan laajuisen liikenneverkon](#) ydinverkkoon liittymisen myötä, sillä allekirjoittamalla liikenneyhteisösopimuksen⁵ edunsaajamaat sitoutuivat panemaan täytäntöön Euroopan laajuista liikenneverkkoa koskevan asetuksen⁶. Sen vuoksi komissio odottaa, että kestävää liikennettä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevat kriteerit täytetään tavoiteajankohtaan eli vuoteen 2030 mennessä. Tilintarkastustuomioistuin pitää epätodennäköisenä, että tavoitteet saavutettaisiin tähän määräaikaan mennessä.

⁵ [Liikenneyhteisön perustamista koskeva sopimus](#).

⁶ [Asetus \(EU\) N:o 1315/2013](#), sellaisena kuin se on muutettuna [asetuksella \(EU\) 2024/1679](#), 38 artiklan 3 kohta.

- 20** Tältä osin tilintarkastustuomioistuimen otokseen sisältyi viisi tiehanketta. Näistä hankkeista neljän osalta tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että hakemuksessa esitetty peruste kestäväälle liikenteelle (kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen mukaan luettuna) oli heikko (ks. [liite III](#)). Hakemuksissa kuvattiin kestävyyskriteerejä pääasiassa taloudellisesta näkökulmasta ympäristönäkökulman sijaan. Komissio totesi, että se on tarkastanut kestäväää liikennettä koskevat näkökohdat vuodesta 2022 alkaen [Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelman](#) hyväksymisen jälkeen.
- 21** Lisäksi operatiivinen johtoryhmä oli hyväksynyt kuusi rautateitä koskevaa avustusta kaikissa neljässä maassa, vaikka kolme näistä radoista ei ole vielä sähköistetty ja niillä voidaan liikennöidä vain dieseljunilla. Näissä hankkeissa ympäristöhyödyt ovat pienemmät sähköistämiseen verrattuna (ks. [liite III](#)).

Komissio ei kiinnitä valintamenettelyn aikana riittävästi huomiota hankkeiden valmiusasteeseen

- 22** Hankkeet voivat viivästyä, jos niitä ei ole suunniteltu tarkoituksenmukaisesti. Sen vuoksi on välttämätöntä, että avustuksia myönnetään vain huolellisesti valmisteltuihin hankkeisiin, jotka ovat valmiita toteutettaviksi. Hankesykli esitetään [kaaviossa 5](#). Tilintarkastustuomioistuin arvioi hyväksytyjen hankkeiden valmiusastetta eli toteutuskelpoisuutta.

Kaavio 5 | Valmistelutyö ennen hankkeen toteuttamista

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hankeasiakirjojen perusteella.

- 23** Tilintarkastustuomioistuinin havaitsi, että vaikka hankkeiden valmiusaste on yksi WBIF:n arviointiperusteista, WBIF:n arvioijat eivät aseta hakemuksia paremmuusjärjestykseen tämän kriteerin perusteella. Käytäntö on päinvastainen esimerkiksi Euroopan ilmasto-, infrastruktuuri- ja ympäristöasioiden toimeenpanovirastossa, joka arvioi koheesiorahastosta rahoitettavia Verkkojen Eurooppa -välineen hankkeita⁷. Lisäksi operatiivinen johtoryhmä ei ole selkeästi määritellyt tai vahvistanut vuoden 2014 tarkistetussa WBIF:n menetelmässä, millä kriteereillä hankkeiden valmiusastetta arvioidaan⁸. Riittää, että hankkeen osalta on tehty toteuttavuustutkimus, johon on sisällynyt myös kattava kustannus-hyötyanalyysi, jotta hanketta voidaan pitää pitkälle edenneenä. Operatiivinen johtoryhmä on sittemmin parantanut kyseistä arviointimenetelmää:
- vuodesta 2020 lähtien on suositeltu, että hankkeiden valmistelu on edennyt toteutussuunnittelun tasolle siinä vaiheessa, kun operatiivisen johtoryhmän odotetaan tekevän hyväksymispäätöksensä
 - vuodesta 2022 lähtien on edellytetty, että ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arviointi on valmis ja kansainvälisten rahoituslaitosten hyväksymä ennen avustushakemuksen jättämistä. Lisäksi edellytetään, että kokonaisvastuurakentamishankkeiden (joissa toimeksisaaja vastaa koko hankkeen suunnittelusta ja rakentamisesta) alustavat suunnitelmat tai toteutussuunnitelmat tarjousasiakirjoineen (jos ne sisältyvät hankkeen valmisteluun) ovat valmiina ja hankkeen kehittäjän hyväksymiä ennen avustuksen myöntämistä.
- 24** Otokseen valituista 12 avustushakemuksesta viisi oli sellaisia, joiden kohdalla hankkeiden laajuus tai ajoitus ei saanut komission arvioijia vakuuttuneiksi hankkeiden valmiusasteesta. Näistä viidestä hakemuksesta yksi hylättiin aluksi, koska se ei ollut edennyt riittävän pitkälle, ja hyväksyttiin vasta vuotta myöhemmin. Tilintarkastustuomioistuimen näkemyksen mukaan loput neljä hanketta sekä lisäksi neljä muuta hanketta (jotka kaikki sijaitsevat otokseen valituissa neljässä maassa) olivat osallistuneet hakumenettelyyn liian varhaisessa vaiheessa ja tulleet hyväksytyiksi siitä huolimatta, että
- valmisteluasiakirjat olivat epätäydellisiä: yksi avustus oli myönnetty ilman kustannus-hyötyanalyysia ja viisi avustusta oli myönnetty, vaikka niiden toteutussuunnitelmaa ei ollut validoitu
 - reittiä muutettiin kahden hankkeen osalta.

⁷ Liikennehankkeita koskeva [ehdotuspyyntö](#), s. 1.

⁸ WBIF:n [arviointi](#), s. 92.

- 25** Alustava toteutussuunnitelma sisältää tarkan kuvauksen siitä, mitä toimeksisaajan tulee rakentaa, ja toimii perustana hankkeen sujuvalle täytäntöönpanolle. Kansainväliset rahoituslaitokset eivät kuitenkaan anna virallista vahvistusta sille, että ne eivät vastusta alustavaa toteutussuunnitelmaa. Tällöin on olemassa riski, että suunnitelman mahdollisia puutteita ei korjata alkuvaiheessa. Jos alustavia suunnitelmia sen sijaan muutetaan täytäntöönpanovaiheessa, niin tällöin kansainvälisten rahoituslaitosten menettelyohjeiden mukaan rahoituslaitosten on annettava virallinen vahvistus sille, että ne eivät vastusta alustavaan suunnitelmaan tehtyjä muutoksia. Lausunnon antaminen on edellytys hankkeisiin liittyvien töiden kustannusten hyväksymiselle.
- 26** Toimeksisaajat olivat laatineet alustavan toteutussuunnitelman viidessä tilintarkastustuomioistuimen otokseen valitussa hankkeessa, kun taas seitsemässä muussa hankkeessa hankkeiden toteuttajat vastasivat alustavan toteutussuunnitelman toimittamisesta toimeksisaajille. Näiden seitsemän suunnittelun osalta jokaista oli muutettava sopimusten allekirjoittamisen jälkeen. *Laatikossa 1* annetaan esimerkki alustavassa toteutussuunnitelmassa olevasta puutteesta.

Laatikko 1

WBIF:n rahoittamaan toteutussuunnitelmaan oli tehtävä muutoksia

Tilintarkastustuomioistuin havaitsi yhden hankkeen, jossa toteutussuunnitelmat ja tarjouspyyntöasiakirjat oli laadittu WBIF:n teknisellä tuella. Näiden yhteenlaskettu arvo vuosina 2013–2021 oli 2,7 miljoonaa euroa. Hanke oli hyväksytty vuonna 2017 ja koski keskeisesti 26:ta vuosina 1996–2004 rakennettua mutta keskeneräiseksi jäänyttä siltaa ja niiden keskinäistä yhteentoimivuutta. Eurooppalainen rakennesuunnittelua koskeva normi (vuodelta 2005), joka koski rakenteiden (kuten siltojen) suunnittelua maanjäristyksen kestäviksi, tuli kyseisessä maassa voimaan vuonna 2020.

Toimeksisaaja aloitti työt vasta vuonna 2022. Sen oli kuitenkin palkattava uusi suunnittelija tekemään siltoihin jälkiasennuksia sovellettavien eurooppalaisten normien noudattamiseksi, mikä aiheutti lisäviivästyksiä.

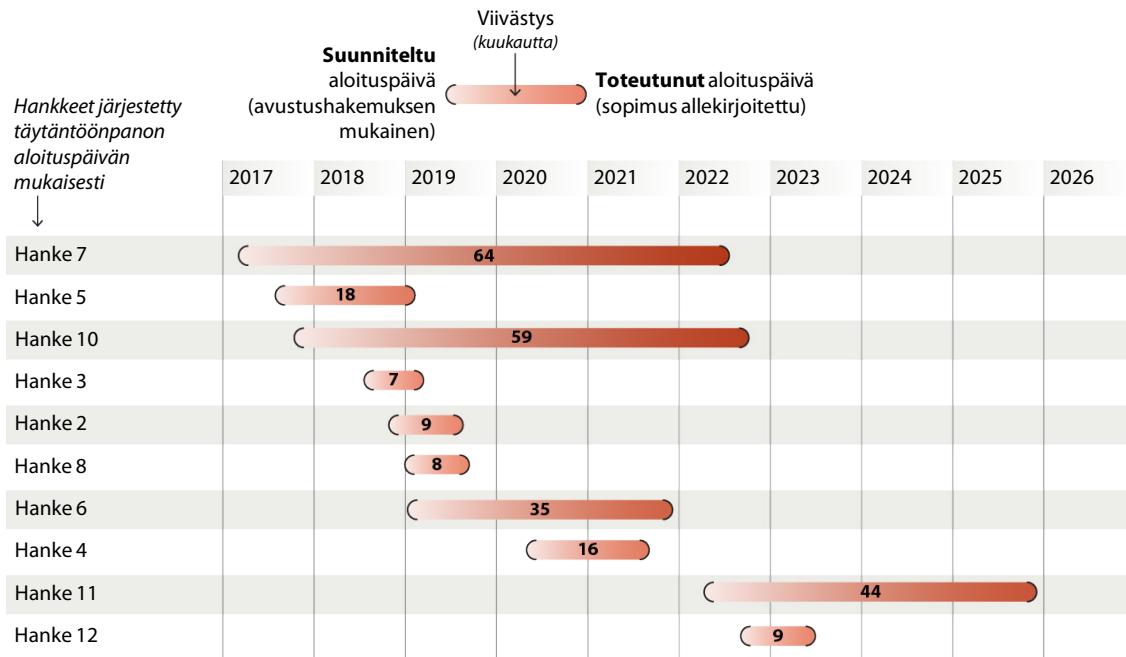
Kuva 1 | Keskeneräiseksi jäänyt sillanrakennus

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hankeasiakirjojen ja paikan päällä tehdyn tarkastuskäynnin perusteella.

- 27** Hankkeen valmiusastetta voidaan mitata muun muassa sillä, kuinka nopeasti hanke voidaan käynnistää hyväksymisen jälkeen. Suurin osa otokseen valituista hankkeista käynnistettiin pääsääntöisesti suunniteltua myöhemmin (ks. [liite III](#)), ja avustuksen hyväksymisen jälkeen aloitetut kymmenen hanketta viivästyivät keskimäärin (mediaani) 17 kuukaudella (ks. [kaavio 6](#)). [Kaaviosta 11](#) käy ilmi, että viivästykset hankkeen alussa aiheuttivat usein lisää viivästyksiä täytäntöönpanon aikana.

Kaavio 6 | Viivästykset hankkeen täytäntöönpanon aloituksessa (suunniteltu vs. todellinen aloituspäivä) kuukausina

Huom. Kaksi muuta hanketta oli aloitettu jo ennen avustushakemuksen jättämistä.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin avustusasikirjojen ja hankkeiden seurantakertomusten perusteella.

EU:n avustukset tuovat lisäarvoa mutta eivät aina ole välttämätön lainansaannin edellytys

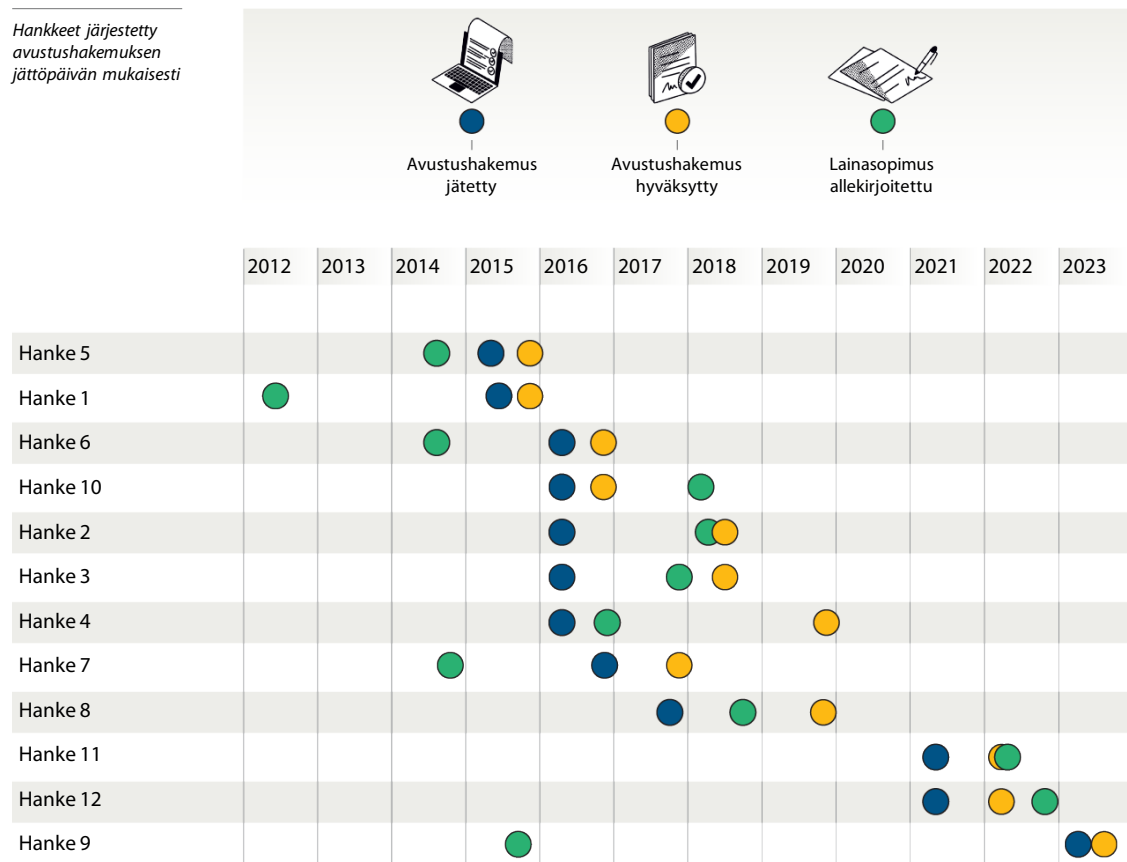
28 Tilintarkastustuomioistuin arvioi, oliko komissio selvittänyt, millaista lisäarvoa ja vipuvaikutusta sen myöntävät avustukset tarjoavat. Komissio on todennut omassa WBIF-ohjeistuksessaan, että rajallisten resurssien käyttö on optimaalista silloin, kun komissio yhteisrahoittaa sellaisia WBIF:n hankkeita, jotka tarjoavat

- lisäarvoa – eli hanke parantaa yhteiskunnan hyvinvointia enemmän kuin mitä voitaisiin saavuttaa ilman avustusta tilanteessa, jossa hankkeen tulot eivät riitä kattamaan sen kustannuksia
- vipuvaikutusta – eli hanke pystyy hankkimaan lisärahoitusta kokonaisinvestointeihin, jotka ylittävät alkuperäisen avustuksen määrän.

- 29** Komission mukaan kaikki hankkeet olivat jo lähtökohtaisesti taloudelliselta ja sosiaaliselta kannalta hyödyllisiä, koska ne ovat osa Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkkoa. Tarve EU:n myöntämille avustuksille oli perusteltu, koska hankkeiden rahoitustulot eivät riittäneet kattamaan investointikustannuksia (rahoitusvajetta) ilman julkista tukea. Kustannus-hyötyanalyysissä tai avustushakemuksissa esitetyt taloudelliset tunnusluvut tukivat suurelta osin komission arviointia.
- 30** Tilintarkastustuomioistuimien havaittiin joidenkin otokseen valittujen hankkeiden osalta, että kansainväliset rahoituslaitokset eivät olleet asettaneet avustuksen saamista lainapäätöksensä edellytykseksi (puuttuva vipuvaikutus WBIF:n yhteydessä). Tilintarkastustuomioistuimien havaittiin kolme tapausta, joissa lainat ja kansalliset rahoitusosuudet kattoivat jo avustushakemusten tekohetkellä riittävästi hankkeiden investointikustannuksia eli lainansaanti ei edellyttänyt avustuksia. Kansainväliset rahoituslaitokset olivat sopineet hankkeiden toteuttajien kanssa, että jos avustus hyväksytään, sidottujen lainojen osuutta vähennetään merkittävästi (30–52 prosenttia). Lisäksi tilintarkastustuomioistuin totesi, että viisi otoksen 12 avustushakemuksesta oli jätetty vasta sen jälkeen, kun lainasopimus oli allekirjoitettu. Näistä kolme hakemusta oli jätetty vähintään kaksi vuotta lainasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen (ks. [kaavio 7](#)). Rahoituksella oli näin ollen nollavaikutus, koska investointi olisi toteutettu joka tapauksessa myös ilman avustusta.

Kaavio 7 | Avustushakemusten ja lainojen nostamisen välinen aika

Hankkeet järjestetty
avustushakemuksen
jättöpäivän mukaisesti

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hankeasiakirjojen perusteella.

Avustushakemusten kustannusarviot eivät useimmissa tapauksissa ole riittävän yksityiskohtaisia, joten niiden kohtuullisuutta on vaikea arvioida

- 31** Avustuksen määrä ja enimmäismäärä määritetään hakemusten jättämisajankohtana soveltamalla ennalta määritettyä yhteisrahoituksen enimmäisprosenttiosuutta rakennusurakoiden ja tavarahankintojen (jäljempänä yhdessä 'rakennusurakat') arvioituihin kokonaiskustannuksiin. Komissio asetti rautatie- ja sisävesiliikennehankkeissa yhteisrahoituksen enimmäisosuudeksi 50 prosenttia. Tiehankkeissa osuus oli alun perin enintään 20 prosenttia, josta se nostettiin 40 prosenttiin vuonna 2021. Tilintarkastustuomioistuin arvioi, tarkastiko komissio hakemuksen tekohetkellä, olivatko arvioidut kustannukset kohtuullisia ja riittävän yksityiskohtaisia.
- 32** Komission arvioijat luottavat siihen, että vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset noudattavat asianmukaista huolellisuutta tarkastaessaan kustannusten kohtuullisuutta. Tilintarkastustuomioistuimen otokseen valituista hankkeista jokaisen hakemus sisälsi hankerahoitusta koskevan osion, jossa esitettiin kustannusarviot. Näistä hankkeista kymmenessä toteuttajat olivat esittäneet töiden kustannukset yhtenä summana ilman erittelyä (ks. esimerkki [laatikossa 2](#)). Komissio huomautti yksityiskohtaisen budjetin puuttumisesta vain viidessä tapauksessa.

Laatikko 2

Esimerkki puutteellisesta kustannuserittelystä, jossa ei ole täsmennetty aiheutuneita kustannuksia

Tarkasteltaessa avustushakemuksia, joiden osalta komissio ei ollut huomauttanut yksityiskohtaisten tietojen puuttumisesta, havaittiin yksi avustushakemus, jossa töiden kustannukset oli ilmoitettu yhtenä summana, vaikka niissä esitetyt urakka- ja valvontasopimukset koskivat kolmea eri komponenttia.

Kyseisessä tapauksessa toteuttaja oli hakemuksen tekohetkellä jo allekirjoittanut sopimuksen kaikkein tärkeimmistä töistä, mutta todellisia kustannuksia ei ollut eritelty, vaikka tällaisessa tapauksessa niin edellytetään. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin huomasi avustuksen tarkistuslaskennan yhteydessä, että komission arvioijat eivät olleet havainneet, että mukana oli menoja, jotka eivät olleet tukikelpoisia. Tämän vuoksi menot oli laskettu 0,9 miljoonaa euroa liian suuriksi (3,6 prosenttia avustuksen määrästä).

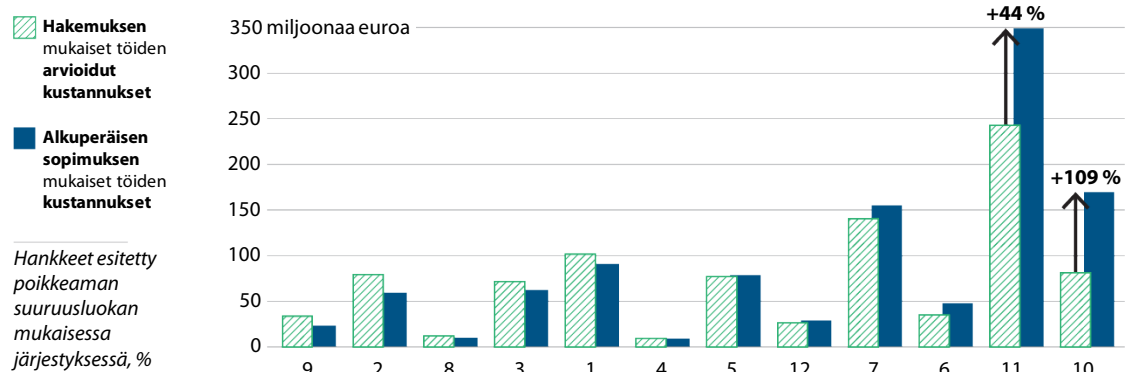
Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hankeasiakirjojen perusteella.

33 Tarkasteltaessa niitä kahta hakemusta, joissa kustannukset oli eritelty, havaittiin, että toisen osalta komissio ei ollut kyseenalaistanut kustannusten kohtuullisuutta.

Tilintarkastustuomioistuin pani kuitenkin merkille, että hankkeen toteuttaja oli sisällyttänyt hakemukseen vanhentuneita tietoja ja kasvattanut kokonaiskustannuksia 50 prosenttia mutta ei ollut esittänyt luotettavaa ja ajantasaista markkina-analyysiä töiden kustannusten arvioimista varten.

34 Viisi tilintarkastustuomioistuimen otokseen sisältyneistä 12 avustuksesta oli sellaisia, joissa komission arvioijat kyseenalaistivat töiden kustannusten kohtuullisuuden kokonaisuudessaan, minkä seurauksena näistä viidestä hakemuksesta kahden hakemuksen kustannuksia muutettiin. Tarkastajat laskivat arvioitujen kustannusten ja julkisten hankintojen mukaisten alkuperäisten sopimusperusteisten kustannusten välisen erotuksen (ks. [kaavio 8](#)). Tarkastajat havaitsivat, että erotus on merkittävä kahdessa hankkeessa, mutta muilta osin hakemuksissa esitetyt töiden kustannusarviot olivat lähellä alkuperäisiä sopimushintoja. Kaikissa 12 hankkeessa mediaanipoikkeama oli 14 prosenttia.

Kaavio 8 | Arvioidut ja sopimusperusteiset työmäärät (miljoonaa euroa)

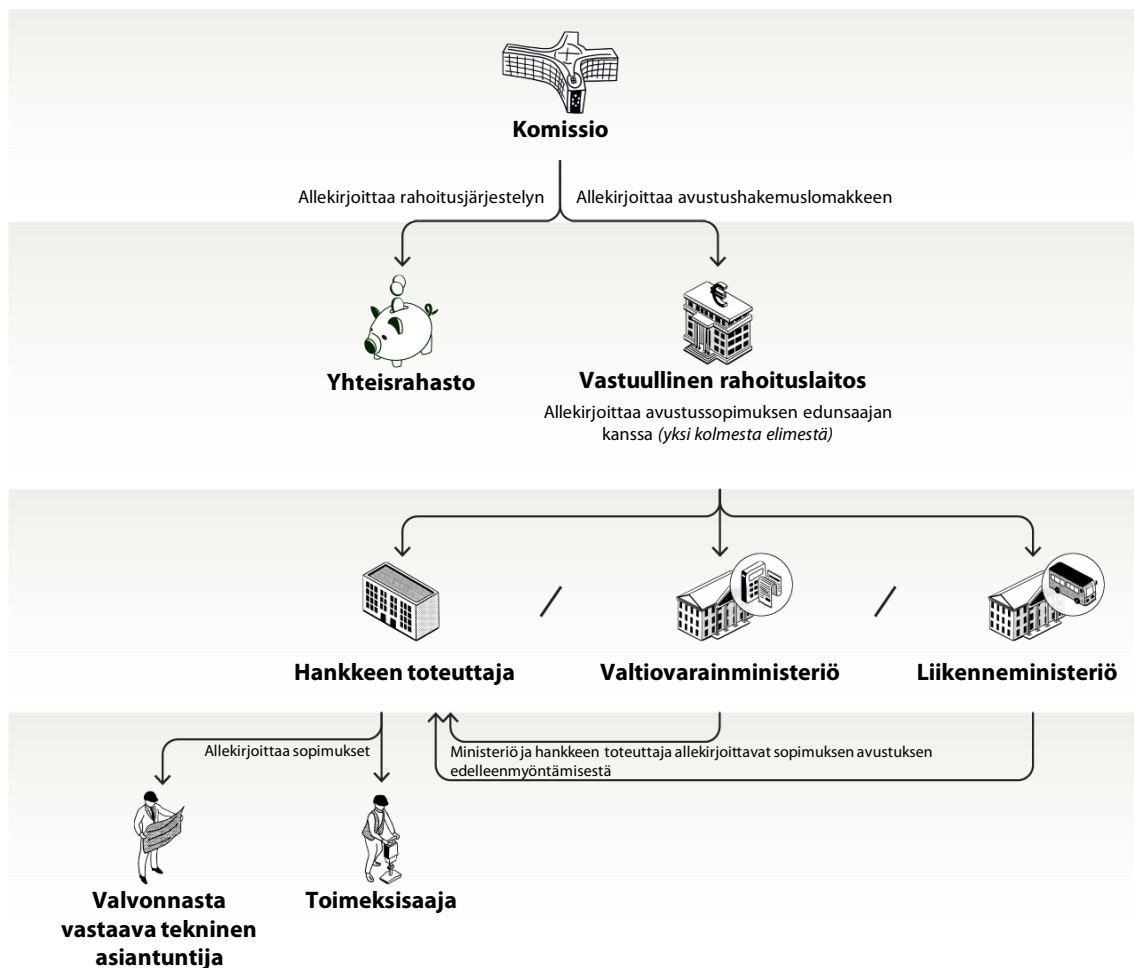

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hakemusten, alkuperäisten sopimusten ja lisäksi yhden hankkeen osalta hyväksytyn tarjouksen perusteella.

Komissio tukeutuu rahoituslaitosten suorittamaan valvontaan, joka on toisinaan riittämätöntä

35 Kaaviossa 9 esitetään yhteenveto tärkeimpien sidosryhmien välisistä sopimussuhteista. Vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset yhteisrahoittavat hankkeita lainanannolla ja valvovat komission valtuuttamina, että hankkeiden toteuttajat panevat investointiavustukset täytäntöön. Komissio voi tukeutua kansainvälisten rahoituslaitosten valvontaan, koska niiden järjestelmistä, menettelyistä ja sopimusehdoista suoritetaan virallinen ennakoarviointi, johon sisältyy seuranta- ja raportointivelvoitteet.

Kaavio 9 | Sidosryhmien sopimussuhteet

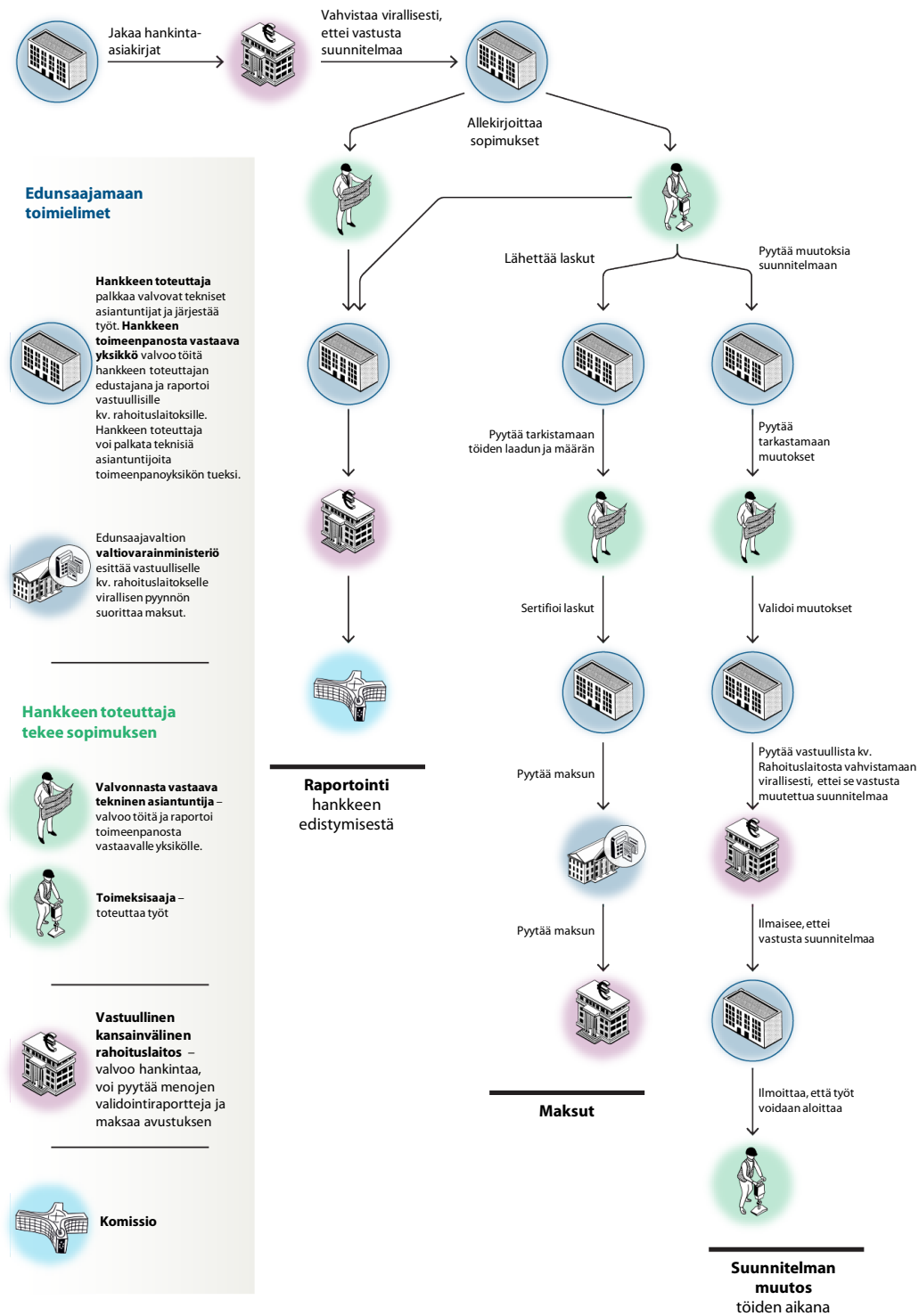

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin WBIF:n oppaan, yhteisrahaston yleisten ehtojen ja hankesopimisasiakirjojen perusteella.

Komissio ei yleensä pysty korjaamaan puutteita, joita rahoituslaitoksilla on täytäntöönpanoon liittyvien riskien ja julkisten hankintojen valvonnassa

- 36** Tilintarkastustuomioistuin tutki, onko komissio varmistanut, että vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset täyttävät valvontavelvoitteensa EU:n rahoittamien hankkeiden koko elinkaaren ajan. Tilintarkastustuomioistuin tutki erityisesti,
- onko täytäntöönpanoriskejä, kuten riittämättömiä teknisiä valmiuksia, arvioitu ja lievennetty asianmukaisesti
 - onko hankintamenettelyjen valvonta ollut riittävää kilpailun, tasapuolisen kohtelun ja moitteettoman varainhoidon yleisten periaatteiden varmistamiseksi.
- 37** Sujuvan täytäntöönpanon kannalta on olennaista, että hankkeen toteuttajalla on hyvin toimiva täytäntöönpanoyksikkö, jolla on asianmukaiset valmiudet panna hanke täytäntöön. Yksikkö voi koostua esimerkiksi hankepäälliköstä ja tarvittaessa muista asiantuntijoista, kuten teknisistä ja oikeudellisista asiantuntijoista. Kaikkien otokseen valittujen hankkeiden osalta havaittiin, että vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset olivat pyytäneet WBIF:n ohjeiden mukaisesti toteuttajia perustamaan hankkeen toimeenpanosta vastaavan yksikön. Hankkeen toimeenpanosta vastaavien yksiköiden tehtävänä oli koordinoida toimintaa useiden sidosryhmien kanssa (esimerkiksi kansalliset viranomaiset, vastuullinen kansainvälinen rahoituslaitos, toimeksisaajat ja valvonnasta vastaavat tekniset asiantuntijat), hallinnoida ja seurata töiden toteuttamista ja raportoida vastuullisille kansainvälisille rahoituslaitoksille kaikista hankkeen täytäntöönpanoon liittyvistä näkökohdista, kuten tavaroiden, töiden ja palvelujen hankinnasta sekä kaikkien sopimusvelvoitteiden täyttämisestä (ks. [kaavio 10](#)).

Kaavio 10 | Hankkeet toteutetaan yhteistyössä, ja hankkeen toimeenpanosta vastaavalla yksiköllä on niissä keskeinen rooli

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hankkeen toimeenpanosta vastaavien yksiköiden, kansainvälisten rahoituslaitosten, valtiovarainministeriöiden ja valvonnasta vastaavien teknisten asiantuntijoiden kanssa tehtyjen tarkastuskäyntien ja käytyjen keskustelujen perusteella.

- 38** Tilintarkastustuomioistuon tarkasti, millä tavalla riippumattomat rahoituslaitokset arvioivat ja lievensivät hankkeiden täytäntöönpanoon kohdistuvia riskejä. Tarkastajat havaitsivat, että kaikissa otoksen 12 hakemuksessa oli arvioitu poliittisia ja täytäntöönpanoon liittyviä riskejä ja että kolmessa hakemuksessa täytäntöönpanoriskejä pidettiin korkeina. Komissio tukeutui kansainvälisten rahoituslaitosten arviointeihin sen varmistamiseksi, että hankkeen toimeenpanosta vastaavilla yksiköillä oli riittävästi kapasiteettia. Kansainväliset rahoituslaitokset vaativat, että hankkeen toimeenpanosta vastaava yksikkö tarjoaa teknistä tukea kaikille hankkeille yhtä lukuun ottamatta. Kansainvälisten rahoituslaitosten arvioimissa avustushakemuksissa tai allekirjoitetuissa avustussopimuksissa ei kuitenkaan ollut määritelty järjestelmällisesti, mitkä ovat hankkeen toimeenpanosta vastaavan yksikön valmiudet, jotka hankkeen toteuttajien on täytettävä (ks. [laatikko 3](#)).

Laatikko 3

Hankkeen toimeenpanosta vastaavan yksikön kapasiteettivaatimukset ovat riittämättömät

Tilintarkastustuomioistuimen otoksessa oli vain kaksi avustushakemusta, joissa hankkeen toimeenpanosta vastaavan yksikön kokoonpano oli esitetty yksityiskohtaisesti. Kokoonpanoon kuului muun muassa ympäristö- ja sosiaaliasiantuntijoita, erikoistuneita teknisiä asiantuntijoita ja hankepäällikkö.

Näistä kahdesta hankkeesta toisen toimeenpanosta vastaavalla yksiköllä ei kuitenkaan ollut täytäntöönpanon aikana suunnittelijaa, joka olisi toimittanut toimeksisaajan tarvitsemat päivitetyt suunnitelmat riittävän ajoissa. Hankkeen toimeenpanosta vastaavalla yksiköllä ei myöskään ollut oikeudellisia asiantuntijoita toimeksisaajan lukuisten vaatimusten käsittelemistä varten, eikä sillä ollut ympäristö- ja sosiaalialan asiantuntijoita varmistamaan ympäristö- ja sosiaalialan toimintasuunnitelman noudattamista.

Lisäksi kaikissa 12 avustussopimuksessa täsmennettiin ainoastaan, että hankkeen toimeenpanosta vastaavassa yksikössä olisi oltava riittävästi pätevää henkilöstöä, jolla on tarvittavat resurssit koko täytäntöönpanokauden ajan, mutta niissä ei määritelty vähimmäisvaatimuksia.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuon hankeasiakirjojen perusteella.

- 39** Komissio ei pyytänyt täytäntöönpanomenettelyn aikana kansainvälisiltä rahoituslaitoksilta näyttöä siitä, miten ne olivat toteuttaneet lieventäviä toimenpiteitä (esimerkiksi vuotuisten täytäntöönpanokertomusten yhteydessä). Tilintarkastustuomioistuimien havaitsi, että kolmen hankkeen kohdalla hankkeen toimeenpanosta vastaavat yksiköt eivät olleet saaneet suosituksen mukaista teknistä apua koko täytäntöönpanokauden alusta loppuun saakka. Riittämättömäksi jäänyt lieventävä toimenpide heikensi hankkeen toimeenpanosta vastaavien yksiköiden valmiuksia ja lisäsi viivästyksiä.
- 40** Riskinarvioinnissa ei havaittu korruptioriskejä minkään tarkastuksen kohteena olleen avustushakemuksen kohdalla (ks. kohta **38**). Kansainväliset rahoituslaitokset sisällyttävät avustussopimuksiin vaatimuksen, jonka mukaan rahoituksen saajat eivät saa harjoittaa kiellettyjä käytäntöjä. Siitä huolimatta kaksi tilintarkastustuomioistuimen otokseen valitusta kolmesta kansainvälisestä rahoituslaitoksesta totesi, että ne olivat tehneet ilmoituksen yhteensä neljästä eri väitetyistä menettelystä, jotka ovat kiellettyjä. Väitteet koskivat muun muassa sitä, että valvonnasta vastaavat tekniset asiantuntijat olivat mahdollisesti laskuttaneet työstä toteutuneita tunteja enemmän. Toinen näistä kansainvälisistä rahoituslaitoksista oli tutkinut väitetyistä kielletyistä käytännöistä kolme ja todennut, ettei väitteissä ole perää, ja toinen kansainvälinen rahoituslaitos oli parhaillaan tutkimassa yhtä väitettä tarkastuksen ajankohtana.
- 41** Tilintarkastustuomioistuimien havaitsi otokseen valittujen hankkeiden osalta, että vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset kävivät läpi tarjousasiakirjojen, arviointikertomuksen ja sopimuksen kriittiset vaiheet ja sopimuskohdat. Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki on vuodesta 2020 lähtien käyttänyt sähköistä julkisten hankintojen alustaa, joka tunnetaan nimellä ”EBRD Client eProcurement Portal” ja joka sisältää kaikki hankinta-asiakirjat. Alustan avulla on saatu edistettyä kilpailua ja avoimuutta.

42 Tilintarkastustuomioistuinin havaitsi otoksessaan kaksi tapausta, joissa kansainvälinen rahoituslaitos oli valvonut hankintoja puutteellisesti:

- Yhdessä avustuksessa oli kyse siitä, että kolmesta eri komponentista koostuvan hankkeen hallinnoinnista vastaava vastuullinen kansainvälinen rahoituslaitos ei ollut pyytänyt saada tutustua kaikkiin hankinta-asiakirjoihin vaan valvoi vain yhden komponentin hankintaa. Sen mukaan ei ollut tarpeen valvoa hankkeen toista komponenttia, koska kyseisen komponentin arvo jäi rakennusurakoiden hankintaa koskevan kynnsarvon alle. Se ei myöskään pitänyt kolmannen komponentin valvontaa tarpeellisenä, sillä kyseisen komponentin hankinnasta vastasi EU:n jäsenvaltio ja vastuullinen kansainvälinen rahoituslaitos oletti kansallisen hankintaviranomaisen suorittavan tarkastukset.
- Toisessa avustuksessa oli kyse toisen kansainvälisen rahoituslaitoksen hallinnoimasta avustuksesta, jossa hankkeen toteuttaja ei ollut toteuttanut hankintamenettelyä lisäurakoista (23 miljoonaa euroa), jotka osarahoitettiin avustuksella. Tämä on vastoin julkisia hankintoja koskevaa EU:n direktiiviä⁹. Kansainvälinen rahoituslaitos ei ollut pyytänyt hankintamenettelyn käynnistämistä vaan hyväksyi lisätyöt muutostyötilauksen mukaisesti (sopimuksen muuttamista koskevat ohjeet). Muutostöitä varten saatiin tarjoukset vain kahdelta toimittajalta, ja lisämateriaalien kustannukset määritettiin alemman tarjouksen perusteella.

43 Kansainväliset rahoituslaitokset edellyttivät, että voittaneet tarjoajat allekirjoittavat lomakkeen, jossa ilmoitetaan, ettei niiden lainalla tai WBIF:n avustuksella rahoitettaviin sopimuksiin liity eturistiriitaa. Kansainväliset rahoituslaitokset tukeutuivat pääasiassa tällaiseen tarjoajien oma-aloitteiseen ilmoitukseen ja suorittivat vain vähän tarkastuksia sen vahvistamiseksi, että toimeksisaajien ja valvonnasta vastaavien teknisten asiantuntijoiden ilmoitukset pitivät paikkansa. Ennen sopimusten tekemistä ne kuitenkin käyttivät riskiarviointityökalua, jonka avulla voidaan tunnistaa henkilöt tai yhteisöt, joihin liittyy riskejä, ja sulkea pois sanktioiden kohteena olevat tarjoajat. Lisäksi Maailmanpankki ylläpitää julkista [luetteloa](#) yrityksistä ja henkilöistä, jotka on suljettu pois hankkeista tai joiden osallistuminen on keskeytetty ja jotka hankkeiden toteuttajien on tarkistettava.

44 Komissio ei osallistu suoraan riskinhallinnan ja hankintamenettelyjen valvontaan, joten se ei voi ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin tapauksissa, joissa kansainväliset rahoituslaitokset eivät ole havainneet puutteita ja ilmoittaneet niistä komissiolle.

⁹ Direktiivin [2014/24/EU](#) 72 artikla.

Komissio tukeutuu hankkeiden täytäntöönpanon aikana rahoituslaitosten suorittamaan valvontaan, joka on osittain puutteellista

- 45** Tilintarkastustuomioistuin tarkasti kolmen vastuullisen kansainvälisen rahoituslaitoksen menettelyt arvioidakseen, missä määrin komissio voi tukeutua niiden suorittamaan valvontaan täytäntöönpanomenettelyn aikana. Tältä osin tilintarkastustuomioistuin tarkasti, olivatko vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset perehtyneet valvonnasta vastaavien teknisten asiantuntijoiden asiakirjoihin ja siten varmistaneet, että töiden odotettu laatu ja määrä vastasivat odotuksia.
- 46** Tilintarkastustuomioistuimen otokseen valittujen hankkeiden vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset luottavat siihen, että valvonnasta vastaavat tekniset asiantuntijat varmentavat töiden laadun ja määrän ja tarkastavat hankkeen toteuttajan esittämät muutospyynnöt. Hankkeen toimeenpanosta vastaavan yksikön vastuulla on kuitenkin tarkistaa, että valvonnasta vastaavat tekniset asiantuntijat toimivat sovitulla tavalla hankkeen toteuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti (ks. [kaavio 9](#)). Töiden toteuttamista valvoessaan kansainväliset rahoituslaitokset edellyttävät, että hankkeen toimeenpanosta vastaava yksikkö raportoi töiden etenemisestä säännöllisesti. Sen sijaan ne eivät voi edellyttää suoraa raportointia valvonnasta vastaavilta teknisiltä asiantuntijoilta, jotka raportoivat suoraan hankkeen toimeenpanosta vastaavalle yksikölle. Tarkastajat havaitsivat otokseen valituista 12 hankkeesta yhden hankkeen, jossa valvonnasta vastaava tekninen asiantuntija oli varmentanut sellaisten töiden lisäkustannuksia, jotka eivät olleet alkuperäisen sopimuksen mukaisia. Tarkastajat totesivat myös, että valvontaketjussa oli puutteita, jotka havaittiin vasta tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen yhteydessä (ks. [laatikko 4](#)).

Laatikko 4

Valvonnasta vastaavan teknisen asiantuntijan varmentamat ja rahaston validoimat lisäkustannukset

Yhden hankekomponentin osalta hankkeen toteuttaja allekirjoitti venäläisen toimittajan kanssa sopimuksen töiden toimittamisesta vuoden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta (syyskuussa 2021). EU määräsi Venäjälle pakotteita sen Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vuoksi, minkä jälkeen varoja ei voitu siirtää venäläiselle pankille. Hankkeen toteuttaja allekirjoitti kesäkuussa 2023 kolmikantasopimuksen ensimmäisen toimeksisaajan ja sitten toisen EU:ssa sijaitsevan toimeksisaajan kanssa. Sopimuksen tarkoituksena oli siirtää vastuut ja velvoitteet ensimmäiseltä toimeksisaajalta toiselle toimeksisaajalle. Sopimuksessa oli myös sovittu korkeammat hinnat kohonneiden markkinahintojen vuoksi ja pidennetty määräaikoja. Alkuperäisen sopimuksen ehdot eivät kuitenkaan sisältäneet hinnantarkistusta koskevaa lauseketta.

Sopimushintaa nostettiin edelleen marraskuussa 2023, jotta vahingoittuneen tavaran korjaamisesta aiheutuvat lisäkustannukset saataisiin katetuksi. Vaikka kansainvälisen rahoituslaitoksen avustussopimuksessa määrättiin, että tavara on aina pidettävä vakuutettuna kaikkien riskien varalta, hankkeen toteuttaja ei vakuuttanut riittävästi rahoituksen kohteena ollutta komponenttia.

Näiden kahden tekijän johdosta lopulliset kustannukset, jotka valvonnasta vastaava tekninen asiantuntija varmensi ja kansainvälinen rahoituslaitos myöhemmin hyväksyi, olivat 27 prosenttia tarjottua hintaa korkeammat.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuinin hankeasiakirjojen perusteella.

- 47** Yhden tiehankkeen avustushakemuksessa oli esitetty lieventäviä toimenpiteitä päästöjen kompensoimiseksi (ks. kohta [20](#)), mutta kyseisiä toimenpiteitä ei toteutettu täysimääräisesti täytäntöönpanon aikana (ks. [laatikko 5](#)). Valvonnasta vastaava tekninen asiantuntija ja kansainvälinen rahoituslaitos eivät kumpikaan havainneet, että tämä olisi puute, joka olisi vaatinut korjaavia toimia ja raportointia.

Laatikko 5

Puiden istuttaminen moottoritien puolelle ei kompensoinut riittävästi kasvihuonekaasujen lisäpäästöjä

Yhdessä avustushakemuksessa oli esitetty 1,05 miljoonan euron budjetti puiden istutukseen ja kasvillisuuden palauttamiseen.

Tilintarkastustuomioistuin havaitsi tarkastuskäynnin aikana, että tie oli rakennettu valmiiksi, mutta puiden istuttamisesta tai kasvillisuuden palauttamisesta ei ollut näkyvissä jälkiä.

Hankkeen toteuttaja kertoi, että puiden istuttaminen ja kasvillisuuden palauttaminen oli ollut mahdollista vain tietyillä alueilla. Tilintarkastustuomioistuimelle toimitettujen laskujen määrä oli vain 35 000 euroa (noin 3 prosenttia 1,05 miljoonan euron budjetista). Hankkeen toteuttaja kertoi, että loput 97 prosenttia kasvien istutukseen ja kasvillisuuden palauttamiseen varatusta budjetista oli käytetty rinteiden vakauttamiseen tarkoitettujen verkkojen rahoittamiseen (ks. kuva jäljempänä).

Vaikka budjettia käytettiin suunniteltua vähemmän kasvillisuuden palauttamiseen, hankkeen toteuttaja istutti alkuperäisiä arvioita suuremman määrän kasveja. Kasvit istutettiin kuitenkin paljon suunniteltua pienemmälle alueelle, minkä seurauksena kasvillisuudesta tuli kestävyys kannalta liian tiheää.

Kuva 2 | Vakauttamisverkolla suojattu rinne

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hankeasiakirjojen ja paikan päällä tehdyn tarkastuskäynnin perusteella.

- 48** Kansainväliset rahoituslaitokset voivat suorittaa ylimääräisiä tarkastuksia palkkaamalla tapauskohtaisesti konsultteja, joiden tehtävänä on esimerkiksi varmistaa, että töiden laatu ja määrä vastaavat odotuksia. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi kaksi esimerkkiä tällaisista ylimääräisistä tarkastuksista, joiden avulla kansainväliset rahoituslaitokset olivat saaneet paremman käsityksen töiden teknisistä näkökohdista. Vaikka ylimääräisistä tarkastuksista aiheutuu kansainvälisille rahoituslaitoksille lisäkustannuksia, tarkastajat totesivat niiden olevan hyödyllisiä erityisesti monimutkaisten hankkeiden seurannassa.
- 49** Nykyisessä järjestelyssä komissio tukeutuu kansainvälisten rahoituslaitosten valvontaan, jossa varmistetaan, että avustukset maksetaan tukikelpoisten kustannusten perusteella. Sen jälkeen kun kansainvälinen rahoituslaitos on validoinut kyseiset kustannukset *laatikossa 4* kuvatulla tavalla, komissiolla on rajalliset keinot havaita mahdollisia EU:n varojen väärinkäyttötapauksia välillisen hallinnoinnin avulla täytäntöön pannuissa hankkeissa ja toteuttaa tarvittavia korjaavia toimenpiteitä, ellei se päätä erityistoimista, kuten seurantakäynneistä ja -tarkastuksista.

Komissiolla ei ole tehokkaita menettelyjä viivästysten seuraamista ja kestävyys- ja EU:n näkyvyyden varmistamista varten

Komissiolla ei ole riittävän yksityiskohtaisia ja ajantasaisia tietoja hankkeiden täytäntöönpanon viivästyksistä

- 50** WBIF:n hallintosäntöjen mukaisesti komissio ei seuraa suoraan avustuksen toteuttamista, koska valvonta on kansainvälisten rahoituslaitosten vastuulla. Sen sijaan komissio kerää tietoja useiden eri mekanismien avulla. Tilintarkastustuomioistuin arvioi, onko komissio saanut ajantasaisia ja täydellisiä tietoja hankkeiden täytäntöönpanon valvontaa varten.
- 51** Vastuulliset kansainväliset rahoituslaitokset lataavat kustakin WBIF:n avustusta saaneesta hankkeesta joka vuosi vuotuisen täytäntöönpanokertomuksen seuranta- ja tietojärjestelmään ja päivittävät järjestelmään raportoituja tietoja. Tarkastajat havaitsivat kuitenkin, että yhtä hanketta lukuun ottamatta yhdenkään otokseen valitun hankkeen tiedot, kuten päivämäärät, toteutusvaihe ja alustalle syötetyt määrät, eivät olleet ajan tasalla. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin havaitsi, ettei ladatuissa vuotuisissa kertomuksissa useinkaan raportoitu yksityiskohtaisesti hankkeiden edistymisestä tai viivästyksiin johtaneista täytäntöönpano-ongelmista. Komissio lisäsi vuonna 2021 järjestelmään osion viivästysten selvittämistä varten. Tarkastajat havaitsivat kuitenkin, että ongelmien ratkaisemiseen oli varattu liian vähän aikaa viidessä otokseen valituista hankkeista.

- 52** Komissio on vuodesta 2019 lähtien järjestänyt vastuullisten kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa kaksi kertaa vuodessa toistuvan kokouksen, jossa käydään läpi hankkeiden keskeiset haasteet, kuten viivästykset. Kokouksista laaditut pöytäkirjat ovat kuitenkin liian suppeita esittelemään riittävän kattavasti kaikkia täytäntöönpanossa esiintyviä keskeisiä-ongelmia. Tämän lisäksi komissio tapaa hankkeiden toteuttajat kahdesti vuodessa järjestettävässä kokouksessa, jossa käsitellään sovittuja välitavoitteita. Välitavoitteet ovat kuitenkin vain suuntaa antavia, ja niitä lykätään säännönmukaisesti täytäntöönpanon aikana.
- 53** Komissio ei ole seurannut hankkeiden tuloksia käymällä paikan päällä tarkistamassa liikennehankkeita ja hankkimassa ensi käden tietoa hankkeiden tuloksellisuudesta. Neljässä otokseen valitun maan EU:n edustustoilla ei ole ollut virallista roolia hankkeiden seurannassa, mutta ne ovat silti tiedottaneet komission päätoimipaikalle kaikista vastuullisen kansainvälisen rahoituslaitoksen, hankkeiden toteuttajien tai asiaankuuluvien viranomaisten kanssa pidetyistä kokouksista. Tilintarkastustuomioistuon totesi, että kyseisillä EU:n edustustoilla oli yleiskuva täytäntöönpanosta viivästyksineen, mutta ne eivät saaneet systemaattisesti tietoa täytäntöönpanon teknisistä yksityiskohdista.
- 54** WBI:n sihteeristön eli komission ja rahoituslaitosten välisen koordinointielimen konsulteilla on maakohtaisia edustajia, jotka toimittavat komissiolle kuukausiraportteja. Raporttien tiedot ovat peräisin kansainvälisten rahoituslaitosten maakohtaisilta toimipisteiltä ja hankkeiden toteuttajien hankkeen toimeenpanosta vastaavilta yksiköiltä, ja komission niistä saamat tiedot vastaavat sisällöltään kansainvälisten rahoituslaitosten jakamia tietoja (ks. kohta [51](#)). Tarkastajat havaitsivat kuukausiraporteissa eroja siinä, miten tarkasti ja nopeasti niissä tuotiin esiin täytäntöönpanoon liittyviä ongelmia (ks. esimerkit [laatikossa 6](#)).

Laatikko 6

Esimerkkejä vaihtelevista käytännöistä täytäntöönpano-ongelmien raportoinnissa komissiolle

Yhdessä otokseen valituista 12 hankkeesta hankkeen toimeenpanosta vastaavalle yksikölle oli vahvistettu helmikuun 2024 lopussa, että teknisen asiantuntijan täytyy poistaa sertifiointi osasta vuonna 2023 tehdyistä töistä, koska niissä käytetyltä betonilta puuttui hyväksyntä. Tarkastusajankohtaan mennessä vuonna 2025 rakenteiden tuhoamisesta ei vielä ollut tehty päätöstä. Tämä saattaa viivästyttää hanketta entisestään, mutta asiasta ei ollut mainintaa koordinoitotoimiston komissiolle toimittamissa kuukausiraporteissa eikä kansainvälisen rahoituslaitoksen vuoden 2024 vuotuisessa täytäntöönpanokertomuksessa.

Tarkastajat havaitsivat sitä vastoin raportoinnista yhden esimerkin, jossa koordinoitotoimisto oli huomauttanut, että työt oli keskeytetty huonolaatuisen betonin vuoksi. Komissiolle ilmoitettiin tästä ongelmasta kesäkuussa 2025 eli kaksi kuukautta laatupoikkeaman havaitsemisen jälkeen.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuinin hankeasiakirjojen ja paikan päällä tehtyjen tarkastuskäyntien perusteella.

- 55** Kaikissa otokseen valituissa avustushakemuksissa hankkeiden toteuttajat olivat ottaneet mukaan joitakin tuotos- ja tulosindikaattoreita. Hakemukset eivät sisältäneet vaikutusindikaattoreita, koska komissio ei pitänyt niitä tarpeellisina edistymisen seurannan kannalta. Vaikka indikaattorit ovat olennaisia, yhdeksän hyväksyttyä hakemusta ei sisältänyt indikaattoreita, jotka kuvastaisivat loppuun saatettavien töiden kaikkia komponentteja (ks. esimerkki [laatikossa 7](#)). Komissio on vuodesta 2021 lähtien määritellyt yhteisiä tulosindikaattoreita, ja lokakuussa 2025 se oli edelleen kehittämässä menetelmää tulosten yhdistämiseksi.

Laatikko 7

Esimerkki indikaattoreista, jotka eivät kata tarkasti kaikkia hankkeen komponentteja

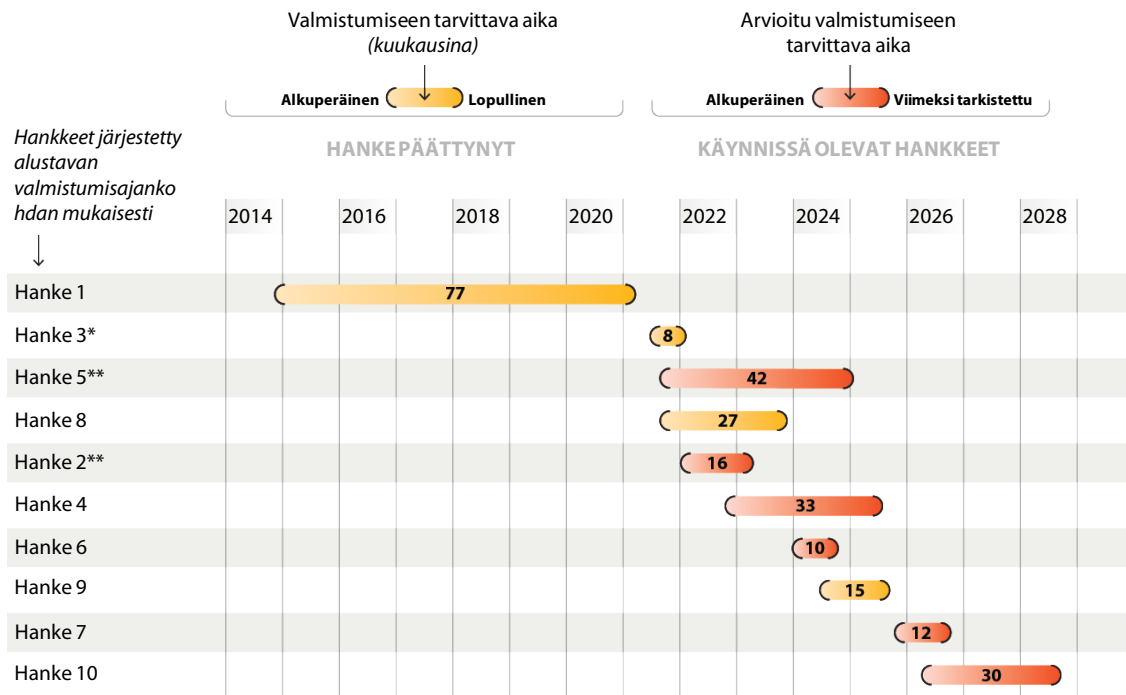
Yhden rataosuuden kunnostamisen osalta hakemuksessa oli ilmoitettu odotettuna tuotoksena käytävän kokonaispituus (148 km), vaikka suunniteltujen töiden pituus oli 66,8 kilometriä. Hakemuksessa ei myöskään mainittu hankkeen toteuttajan suunnittelemia lisätöitä, kuten kunnostettavien tunnelien, siltojen ja asemien lukumäärää. Matkustajien ja rahtitonniin määrää vuodessa mittaaville tulosindikaattoreille ei myöskään ollut asetettu tavoitetta. Nopeutta koskeva vaatimus, joka on [Euroopan liikenneverkkoa](#) koskeva kriteeri, ei ollut mainittu indikaattoreissa.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuimen hankeasiakirjojen perusteella.

Komissiolla on rajalliset keinot valvoa oikea-aikaista täytäntöönpanoa

- 56** Tilintarkastustuomioistuin arvioi, oliko komissio suunnitellut ja toteuttanut vaikuttavia toimenpiteitä viivästysten vähentämiseksi.
- 57** Komissio on vuodesta 2015 lähtien käyttänyt ns. connectivity runner -nimistä tulostaulua, jonka avulla saadaan yleiskuva hankkeiden täytäntöönpanosta. Tulostaulu sisältää liikennevalokaavion, jolla seurataan töiden etenemistä aikataulun mukaisesti. [Kaaviosta 11](#) käy ilmi, että kaikissa tilintarkastustuomioistuimen otokseen sisältyneissä hankkeissa ilmeni viivästyksiä. Viivästyksiä esiintyi edelleen siitäkin huolimatta, että kaikki hankkeen toimeenpanosta vastaavat yksiköt yhtä lukuun ottamatta olivat saaneet teknistä tukea. Nämä viivästyksset olivat tarkastuksen ajankohtana merkittäviä (yli kaksi vuotta) kuudessa hankkeessa pääasiassa siksi, että toteutussuunnitelmaan oli tehtävä muutoksia täytäntöönpanon aikana. Usein tilannetta pahensi vielä lupien viivästyminen.

Kaavio 11 | Viivästyksset hankkeiden loppuun saattamisessa (alustavat verrattuna lopullisiin/viimeisimpiin tarkistettuihin valmistumispäiviin)

Huom. Kahden hankkeen osalta päättymispäivää ei ole vielä päivitetty, joten sitä ei ole sisällytetty kaavioon 11.

* Ilman hankkeen toimeenpanosta vastaavalle yksikölle annettavaa teknistä apua.

** Toimeksisaajat eivät ole vielä toimittaneet päivitettyjä arvioita, jotka kuvastaisivat todellisia viivästyksiä.

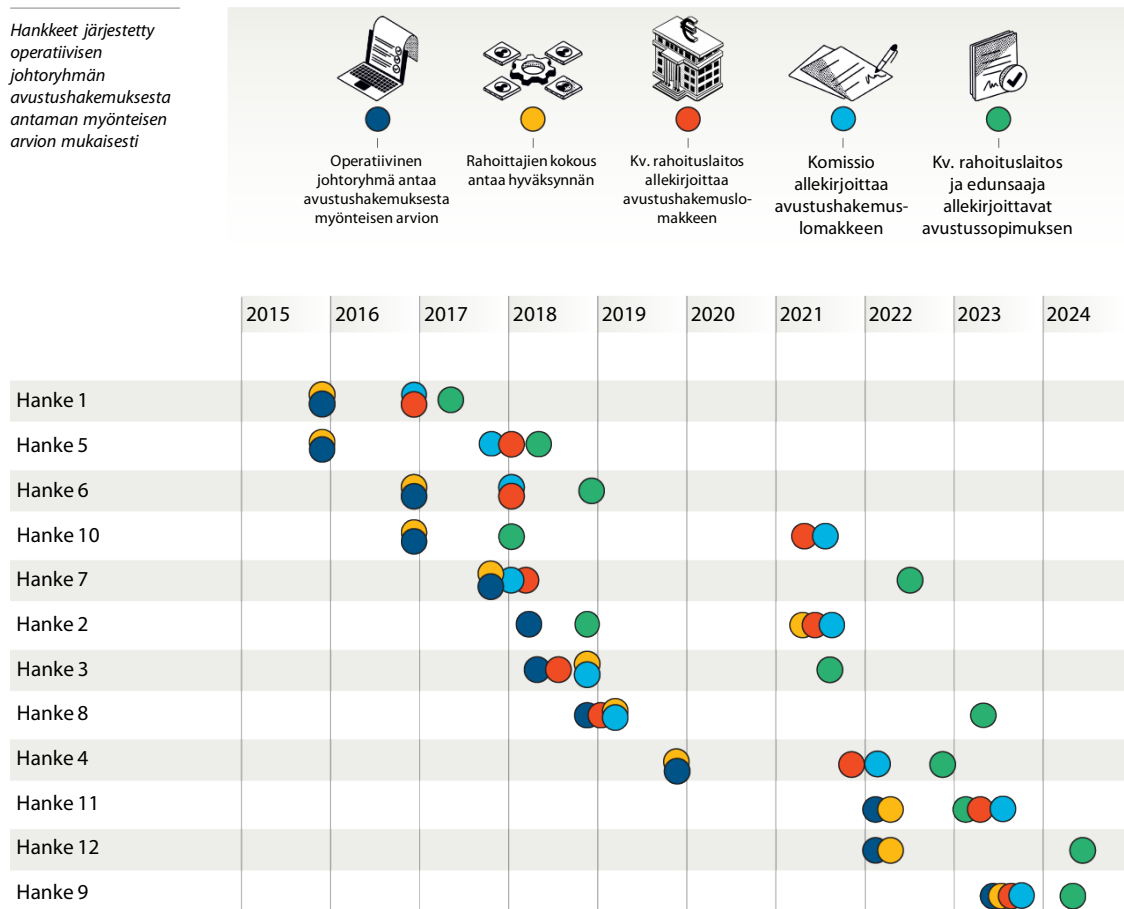
Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin kesäkuussa 2025 julkaistujen sopimusasiakirjojen perusteella.

58 Komissio lähetti heinäkuussa 2020 kansainvälisille rahoituslaitoksille ja kansallisille viranomaisille kirjeet, jotka koskivat noin kolmea otokseen valittua hanketta ja joissa komissio pyysi toimittamaan hankkeiden päivitettyt täytäntöönpanoaikataulut. Komissio lähetti vastaavat pyynnöt kahden muun otokseen valitun hankkeen osalta heinäkuun 2020 jälkeen. Useimmissa tapauksissa komissio sai yleisen tason vastauksen, jossa esitettiin päivitetty aikataulu. Yksikään kirje ei kuitenkaan onnistunut ehkäisemään viivästyksiä päivitettyihin aikatauluihin nähden.

59 Myös maksuviivästyksset ovat vaikuttaneet täytäntöönpanoon. Kun operatiivinen johtoryhmä ja sen jälkeen rahoittajien kokous ovat hyväksyneet avustuksen, komissio ja vastuullinen kansainvälinen rahoituslaitos allekirjoittavat avustushakemuslomakkeen. Varat eivät kuitenkaan ole hankkeen toteuttajan käytettävissä ennen kuin kansalliset viranomaiset ovat allekirjoittaneet ja lisäksi joissakin maissa ratifioineet avustussopimuksen (ks. [kaavio 12](#)). Allekirjoitetun avustussopimuksen ratifiointi voi myös pidentää menettelyä (esimerkiksi vuodella Bosnia ja Hertsegovinassa) kansallisista viranomaisista riippuen. Tilintarkastustuomioistuimen otoksessa hankkeiden toteuttajien oli maksettava ennakkoa viidelle hankkeelle pääasiassa siksi, että avustussopimuksia ei ollut allekirjoitettu tai ratifioitu.

Kaavio 12 | Avustuksen hyväksymisen ja avustussopimuksen allekirjoittamisen välinen viive

Hankkeet järjestetty operatiivisen johtoryhmän avustushakemuksesta antaman myönteisen arvion mukaisesti

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuimien komission ja kansainvälisten rahoituslaitosten kesäkuuhun 2025 mennessä toimittamien tietojen perusteella.

- 60** Komission maksut vastaavat ennakkomaksuja, jotka on siirretty Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin hallinnoimalle yhteisrahaston tilille. Vaikka kansainvälisten rahoituslaitosten olisi ennustettava maksut todellisten tarpeiden perusteella, tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuusi tapausta, joissa komissio maksoi avustuksia kansainvälisten rahoituslaitosten ennusteiden perusteella. Ennusteissa vaadittiin suurempia määriä kuin mitä hankkeiden taloudellinen ja fyysinen edistyminen edellytti. Tämä johti siihen, että varoja siirrettiin yhteisrahastoon liian aikaisin (ks. esimerkki [laatikossa 8](#)). Komissio selitti, että se tukeutuu pääasiassa kansainvälisten rahoituslaitosten ennusteisiin ennen kuin se validoi yhteisrahaston maksupyyntöjä.

Laatikko 9

Esimerkki komission tarpeettoman suuresta ennakkorahoituksesta

Yhden hankkeen osalta komissio maksoi yhteisrahastolle lokakuussa 2024 kansainvälisen rahoituslaitoksen ennusteen perusteella 63 prosenttia 52 miljoonan euron ennakkomaksuja vastaavasta kokonaismäärästä. Tämä ennuste oli kuitenkin liian optimistinen, sillä tilintarkastustuomioistuimen kesäkuussa 2025 tekemään tarkastuskäyntiin mennessä ei ollut aiheutunut kustannuksia, koska rakennusurakkasopimusta ei ollut vielä allekirjoitettu.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin hankeasiakirjojen perusteella.

Useita hankkeita on käynnistetty, mutta edistyminen Länsi-Balkanin liittämisessä EU:hun on hidasta ja hankkeiden kestävyys on vaarassa

- 61 Tilintarkastustuomioistuin tutki kymmenen vuotta sen jälkeen, kun ensimmäiset liikennehankkeet neljässä otokseen valitussa maassa oli hyväksytty, olivatko otokseen valitut 12 hanketta tuottaneet konkreettisia tuloksia. Tilintarkastustuomioistuin arvioi myös, oliko komissio määritellyt hankeindikaattorit, joilla seurataan hanke- ja kokonaistasolla saavutettua edistystä. Tilintarkastustuomioistuimen otokseen kuuluu seitsemän käytävää (ks. [liite II](#)).
- 62 Komissio seuraa yleistä edistymistä kolmen pääindikaattorin¹⁰ (BKT:n kasvu, tavara- ja palvelukaupan arvo ja inhimillisen kehityksen indeksi) avulla, mutta se ei ole koskaan kerännyt tällaisia tietoja eikä raportoinut niistä. Näiden indikaattoreiden avulla ei kuitenkaan voida arvioida mielekkäällä tavalla, miten Länsi-Balkanin investointikehityksen hankkeet ovat vaikuttaneet sosioekonomiseen kehitykseen ja kilpailukykyyn Länsi-Balkanin alueella (yleistavoite). Tämä johtuu siitä, että mainittuun kehitykseen vaikuttavat erilaiset ulkoiset tekijät, kuten WBIF:n ulkopuolelta saatu laaja-alainen tuki.

¹⁰ Useita maita kattava toimintaohjelma vuosille 2016, s. 10; 2017–2018, s. 11; 2018–2019, s. 13; ja 2020, s. 8.

- 63** Länsi-Balkanin investointikehyksen erityistavoitteena liikennealalla on parantaa yhteyksiä alueen sisällä sekä Länsi-Balkanin ja EU:n välillä¹¹. Allekirjoittaessaan liikenneyhteisösopimuksen¹² Länsi-Balkanin maat sitoutuivat noudattamaan Euroopan liikenneverkkoa koskevia tavoitteita¹³, joihin kuuluu ydinverkon valmiiksi saattaminen vuoteen 2030 mennessä¹⁴. Komissio ei kuitenkaan kerännyt tietoja [Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon valmistumisesta](#) Länsi-Balkanilla (ks. kohta [17](#)), kuten kattavuuden asteesta (esimerkiksi valmistuneiden ja toiminnallisten osuuksien pituus liikennekäytävää kohti) ja verkon standardien noudattamisesta tuetuissa liikennekäytävissä. Se tukeutuu [liikenneyhteisön](#) raportteihin, jotka eivät sisällä näin yksityiskohtaisia tietoja kustakin käytävästä. Nämä tiedot ovat saatavilla vain erillisestä pyynnöstä, eikä komissio käyttänyt niitä WBIF:n rahoituksen erityisten vaikutusten seurantaan.
- 64** Liikenneyhteisö on kansainvälinen järjestö, joka edistää alueellista liikenneyhteistyötä Euroopan unionin ja Länsi-Balkanin välillä. Se on julkaissut vuosikertomuksia [Euroopan laajuisen liikenneverkon](#) täytäntöönpanosta Länsi-Balkanilla vuodesta 2021 lähtien. Kertomuksista käy ilmi, että standardien täytäntöönpano etenee yleisesti ottaen hitaasti (ks. [laatikko 9](#)).

¹¹ Useita maita kattava toimintaohjelma vuosille [2015–2016](#), [2016](#), [2017–2018](#), [2018–2019](#) ja [2020](#).

¹² Liikenneyhteisön perustamista koskevan sopimuksen [1](#) artikla ja liite I.1.

¹³ [Asetus \(EU\) N:o 1315/2013](#), sellaisena kuin se on muutettuna [asetuksella \(EU\) 2024/1679](#), [38](#) artiklan [3](#) kohta ja [39](#) artikla.

¹⁴ [Asetus \(EU\) 2024/1679](#), [6](#) artiklan [1](#) kohdan [a](#) alakohta.

Laatikko 9

Euroopan laajuisen liikenneverkon standardien saavuttamisaste Länsi-Balkanilla

Euroopan laajuisen liikenneverkon standardeja ovat muun muassa seuraavat:

- rautatieverkon sähköistäminen: 65 prosenttia ydinverkosta sähköistettiin vuonna 2024 (73 prosenttia vuonna 2021, joka oli ensimmäinen vuosi, jona tiedot olivat saatavilla)
- tavarajunien vähimmäisnopeus 100 km/h vuoteen 2030 mennessä: 60 prosenttia ydinverkosta täytti nopeusvaatimuksen (72 prosenttia vuonna 2021)
- erilliset ajoradat molempiin ajosuuntiin rakentamalla maakaistale, jota ei ole tarkoitettu liikenteelle, ja levähdysalueet 100 kilometrin välein moottoritietä pitkin vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2024 ydinverkon vaatimustenmukaisuusaste oli 54 prosenttia (45 prosenttia vuonna 2021).

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuimien [asetuksen \(EU\) 2024/1679](#) ja kattavan Euroopan laajuisen liikenneverkon ja ydinverkon alustavien laajennusten kehittämistä Länsi-Balkanilla vuosina [2022](#) ja [2024](#) koskevien liikenneyhteisön raporttien perusteella.

65 Neljän otokseen valitun maan osalta komissio hyväksyi liikennealalla 43 investointiavustusta vuoden 2015 ja kesäkuun 2025 välisenä aikana. Kesäkuuhun 2025 mennessä näistä investoinneista 22 oli aloitettu ja kuusi saatu päätökseen. Päätökseen saatetuista kuudesta hankkeesta neljä on tilintarkastustuomioistuimen otokseen kuuluvia tiehankkeita Bosnia ja Hertsegovinassa ja Pohjois-Makedoniassa ja jotka on avattu liikenteelle. Tällä hetkellä on liian aikaista arvioida tuotoksia neljän hankkeen osalta, joita ei ollut tarkoitus saada päätökseen tarkastusajankohtaan mennessä. Sen sijaan kahdeksan muun hankkeen osalta tilanne vaihtelee (neljä hanketta on saatu päätökseen ja neljä olisi pitänyt saattaa päätökseen). Kolme hanketta saavutti tavoitteensa täysimääräisesti, kaksi hanketta saavutti tavoitteensa osittain ja kolme hanketta ei ollut käynnissä. [Liitteessä III](#) on lisätietoja saavutetuista tuotoksista ja niiden toimivuudesta tarkastuksen ajankohtana 12:n otokseen valitun hankkeen osalta.

66 Yhteyksien rakentaminen käytävien välille etenee epätasaisesti otokseen valituissa hankkeissa (ks. [taulukko 1](#)). Serbiassa rautatiealan tuki on pääasiassa suunnitteluvaiheessa, ja tarkoituksena on parantaa sitä EU:n standardien mukaiseksi¹⁵. Pohjois-Makedoniassa Bulgarian rajalle ei ole vielä rakennettu 23 kilometrin rautatieosuutta, jonka olisi pitänyt alkaa vuonna 2024, ja sen on määrä valmistua vuonna 2030. Bosnia ja Hertsegovinan osalta komissio keskeytti kesäkuussa 2022 kaksi alun perin hyväksyttyä hanketta (mukaan lukien käytävä Vc -hankkeen osuudet, joita ei ollut liitetty verkkoon) Serbitasavallassa eli maan pohjoisosan hallinnollisessa yksikössä vallitsevan poliittisen tilanteen vuoksi. Kosovossa rautatieliikenteen olosuhteet olivat tarkastuksen aikaan huonommat kuin ennen hankkeen aloittamista. Liikenteessä on ollut häiriöitä vuodesta 2020 lähtien, koska osa tunneleista on romahtanut töiden aikana. Kosovon pohjoisosassa ei myöskään ole ennakoitavissa olevaa töiden aloituspäivää. Sähköistys- ja opastinjärjestelmiä ei ollut vielä asennettu tarkastuksen ajankohtana (kesäkuussa 2025).

¹⁵ WBIF:n [rautatiekäytävää X koskeva tietokooste](#).

Taulukko 1 | Tilintarkastustuomioistuimen otokseen kuuluneen Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon tilanne

Ydinverkkokäytävä	Maa	Kokonaispituus (km)	Valmis (km)	Toiminnassa (km)	EU:n yhteisrahoitusosuus (km)	Otokseen valitut hankkeet käytävässä
Tiekäytävä Vc	Bosnia ja Hertsegovina	323,5	144,2	133,3	119,9	Kolme hanketta yhteensä 19,9 km
Rautatiereitti 10	Kosovo	148,0	0,0	0,0	100,2	Kaksi hanketta yhteensä 100,2 km
Rautatiekäytävä X	Serbia	513,0	0,0	513,0	256,1	Yksi hanke yhteensä 17,7 km
Rautatiekäytävä Xc	Serbia	104,0	0,0	0,0*	104,0	Yksi hanke yhteensä 90 km
Tiekäytävä VIII	Pohjois-Makedonia	308,0	286,0	286,0	47,2	Kaksi hanketta yhteensä 47,2 km
Rautatiekäytävä VIII	Pohjois-Makedonia	261,0	30,5	30,5	57,4	Yksi hanke yhteensä 23 km

Huom. *Liikenne jatkuu erityisolosuhteissa rakennustöiden aikana. Taulukko ei sisällä kahta otokseen valittua sisävesiliikennehanketta, jotka liittyvät Reinin–Tonavan-käytävään.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin liikenneyhteisöltä, hallinnon tietojärjestelmältä ja hankkeiden toteuttajilta saatujen tietojen perusteella, syyskuu 2025.

- 67** Lisäksi tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että seitsemän otokseen valitun hankkeen kestävyyttä ei ollut täysin varmistettu, mikä johtui kesken olevista hallinnollisista menettelyistä, investointien jatkamiseen tarvittavien varojen puutteesta, riittämättömästä ylläpidosta tai käyttämättömästä infrastruktuurista (ks. [liite III](#)). [Laatikossa 10](#) esitetään esimerkki käyttämättömästä infrastruktuurista.

Laatikko 10

Tunneli, jolla ei ole yhteyttä tiehen, vaarantaa kestävyys

Tilintarkastustuomioistuimen otokseen sisältyi 3,2 kilometrin pituinen tunneli, jonka tärkeimmät infrastruktuurityöt oli saatu päätökseen syyskuussa 2023.

Tarkastuskäynnin aikaan kohteessa asennettiin sähkömekaanisia laitteita hankkeen loppuun saattamista varten, mutta tunnelia ei edelleenkään ollut liitetty muiden avunantajien rahoittamiin, lähistöllä sijaitseviin tieverkkoihin. Vaarana on paitsi se, että tunneli jää useiden vuosien ajaksi käyttämättömäksi viereisten tietöiden viivästymisen vuoksi, myös se, että tunneli on huollettava ja suojattava mahdollisilta vaurioilta.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuimen hankeasiakirjojen ja paikan päällä tehdyn tarkastuskäynnin perusteella.

WBIF:n panos on näkyvä, mutta EU:n tuki saa vähemmän näkyvyyttä

- 68** Kaikilla EU:n rahoituksen saajilla on yleinen velvollisuus tehdä tiettäväksi rahoituksen alkuperä ja varmistaa saadun EU:n rahoituksen näkyvyys¹⁶. Tilintarkastustuomioistuin tarkasti, tuotiinko EU:lta saatu rahoitus riittävän hyvin esille otokseen kuuluneissa hankkeissa käyttämällä asianmukaisia viestintävälineitä, kuten sosiaalista mediaa, tapahtumia, raportteja ja näyttöpaneeleja. Näyttöpaneelit on rakennettava työmaalle johtavien kulkureittien viereen, ja niiden on pysyttävä paikallaan toimen aloittamisesta asti siihen saakka, kun kuusi kuukautta on kulunut toimen päättymisestä¹⁷.
- 69** Tilintarkastustuomioistuimen otokseen kuuluneisiin 12 hankkeeseen sisältyi kahta poikkeusta lukuun ottamatta näyttöpaneeleja, joissa ilmoitettiin, että hanke oli saanut EU:n tukea. Toisessa niistä kahdesta hankkeesta, joissa EU ei saanut edellytettyä näkyvyyttä, toimeksisaaja oli asettanut yleisön saataville kaksi tiedotuskylttiä, mutta niissä tuotiin esille vain vastuulliselta kansainväliseltä rahoituslaitokselta saatu tuki.

¹⁶ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 447/2014, 24 ja 25 artikla, ja asetus (EU) 2021/1529, 18 artiklan 1 kohta.

¹⁷ Euroopan unionin ulkoisia toimia koskeva vuoden 2009 viestintä- ja näkyvyyskirja ja vuoden 2018 tiedonanto ja näkyvyys EU:n rahoittamisessa ulkoisissa toimissa.

- 70** Kansainvälisten rahoituslaitosten on raportoitava näkyvyytoimiin liittyvistä kustannuksista vuotuisissa täytäntöönpanokertomuksissaan. Tällaisia taloudellisia tietoja puuttui neljästä otokseen valitusta avustuksesta, joiden valvonta oli kahden kansainvälisen rahoituslaitoksen vastuulla. Tämän vuoksi oli mahdotonta arvioida toteutettuja toimia ja niiden vaikuttavuutta EU:n näkyvyyden varmistamisessa. Yhden avustuksen osalta vastuullinen kansainvälinen rahoituslaitos ilmoitti, että WBIF:n varoja ei ollut käytetty näkyvyyteen, vaikka hakemuksessa siihen oli budjetoitu 20 000 euroa.
- 71** Tilintarkastustuomioistuimen otokseen kuuluneiden kolmen muun avustuksen osalta yksi kansainvälinen rahoituslaitos oli nimittänyt erillisen henkilön, jonka tehtävänä oli koordinoita näkyvyytoimia, järjestää tapahtumia ja tuottaa sisältöä (esimerkiksi videoita, multimediasisältöä, valokuvia ja sosiaalisen median viestejä). Tarkastajat havaitsivat, että kansainvälinen rahoituslaitos oli maksanut kyseisen henkilön palkan avustusten näkyvyyteen osoitetusta budjettista ja edistänyt tätä kautta kansainvälisen rahoituslaitoksen toimintaa Länsi-Balkanilla ja vain vähäisessä määrin EU:ssa. Vastaavasti komission pyytämässä sisäisessä seurantakertomuksessa todettiin, että WBIF:n tuki liittyy pääasiassa kansainvälisiin rahoituslaitoksiin eikä EU:hun.

- 72** EU:n näkyvyyden parantamisen osalta tilintarkastustuomioistuin pani myönteisesti merkille esimerkin, jossa EU:n edustusto Bosnia ja Hertsegovinassa oli ehdottanut, että rakennustöiden ajaksi vaadittujen tiedotuskylttien lisäksi työmaalle pitäisi lisätä muitakin tiedotuskylttejä EU:n näkyvyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Neuvottelujen jälkeen kaksi kansainvälistä rahoituslaitosta sopi yhteisestä viestistä, joka soveltui kaikille avunantajille (ks. [kuva 3](#)).

Kaavio 3 | Tiedotuskyltin viesti: ”Autamme Bosnia ja Hertsegovinaa rakentamaan liikennekäytävän 5C (Vc)”

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Tilintarkastustuomioistuimen III jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen George Marius Hyzlerin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 28. huhtikuuta 2026 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Tony Murphy
presidentti

Liitteet

Liite I – Tietoja tarkastuksesta

Komissio tukee Länsi-Balkanin liikennealaa Länsi-Balkanin investointikehyksen kautta

- 01** Neuvosto kehotti vuonna 2008 komissiota ja kansainvälisiä rahoituslaitoksia yhdistämään resursseja ja rahoittamaan ensisijaisia infrastruktuurihankkeita Länsi-Balkanilla. Länsi-Balkanin maat eli Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo¹, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Serbia ovat EU:n laajentumispolitiikan ytimessä.
- 02** Komissio käynnisti joulukuussa 2009 yhdessä Euroopan investointipankin (EIP), Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD) ja Euroopan neuvoston kehityspankin kanssa ja EU:n jäsenvaltioiden tuella Länsi-Balkanin investointikehyksen (WBIF) koordinoitakseen ja kanavoidakseen avunantajien teknistä ja taloudellista tukea Länsi-Balkanin maille keskitetyn yhteyspisteen kautta. WBIF houkuttelee lisäinvestointeja yhdistämällä avustuksia² ja lainoja³ Euroopan Länsi-Balkanin yhteisrahaston, jäljempänä 'yhteisrahasto'⁴, kautta.
- 03** Saksalainen kehityspankki *Kreditanstalt für Wiederaufbau*, Euroopan investointirahasto, *Agence française de développement* ja Maailmanpankkiryhmä, mukaan lukien kansainvälinen rahoitusyhtiö, liittyivät myöhemmin WBIF:ään.

¹ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/99 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

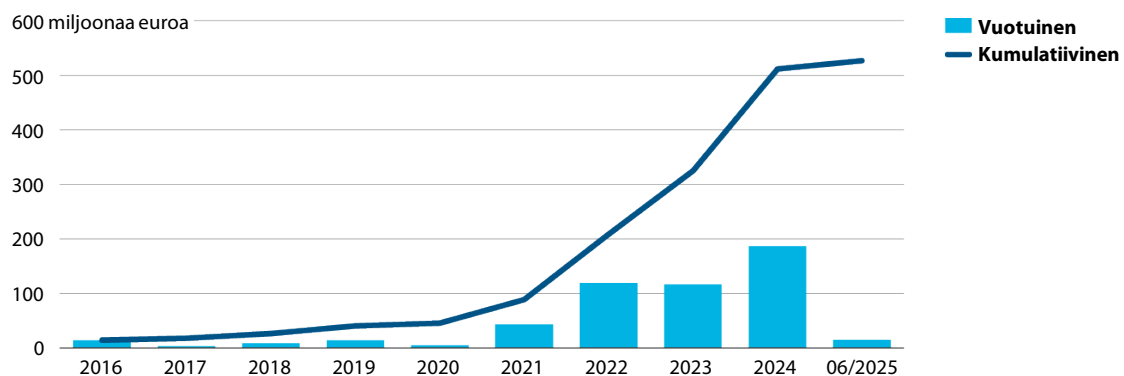
² Vuonna 2008 annetut neuvoston päätelmät Länsi-Balkanin investointikehyksestä.

³ Liite asiakirjaan *Commission implementing decision adopting a multi-country action programme for Connectivity for the year 2020*, s. 4.

⁴ *The European Investment Bank in the Western Balkans*, s. 17.

- 04** Länsi-Balkanin infrastruktuurin aliehitteyteen korjaamiseksi komissio tunnusti vuonna 2014 käynnistetyssä [Berliinin prosessissa](#), että on tärkeää yhdistää alue [Euroopan laajuisen liikenneverkon](#) ydinverkkoon investoimalla strategisiin liikenneinfrastruktuurihankkeisiin.
- 05** Länsi-Balkanin investointikehyksen on foorumi, jolla valmistellaan, valitaan ja rahoitetaan strategisia investointihankkeita Länsi-Balkanilla.
- 06** Komissio tukee Länsi-Balkanilla kuutta alaa (kestävä liikenne, puhdas energia, ympäristö ja ilmasto, yksityinen sektori, inhimillinen pääoma ja digitaalinen tulevaisuus) Länsi-Balkanin investointikehyksen kautta. Infrastruktuurin parantaminen auttaa pienentämään [investointivajetta](#) ja on askel kohti EU:n liittymiskriteerien täyttämistä⁵. Vuodesta 2015 vuoden 2025 puoliväliin komissio maksoi 527 miljoonaa euroa liittymistä valmistelevalta tukivälineestä (IPA) II ja III liikennehankkeiden yhteisrahastoon (ks. [kaavio 1](#)).

Kaavio 1 | EU:n kumulatiiviset ja vuotuiset maksut liikennealan yhteisrahastoon (vuodesta 2016 vuoden 2025 puoliväliin)

Huom. Komissio ei suorittanut vuonna 2015 maksuja tämän sopimuksen nojalla.

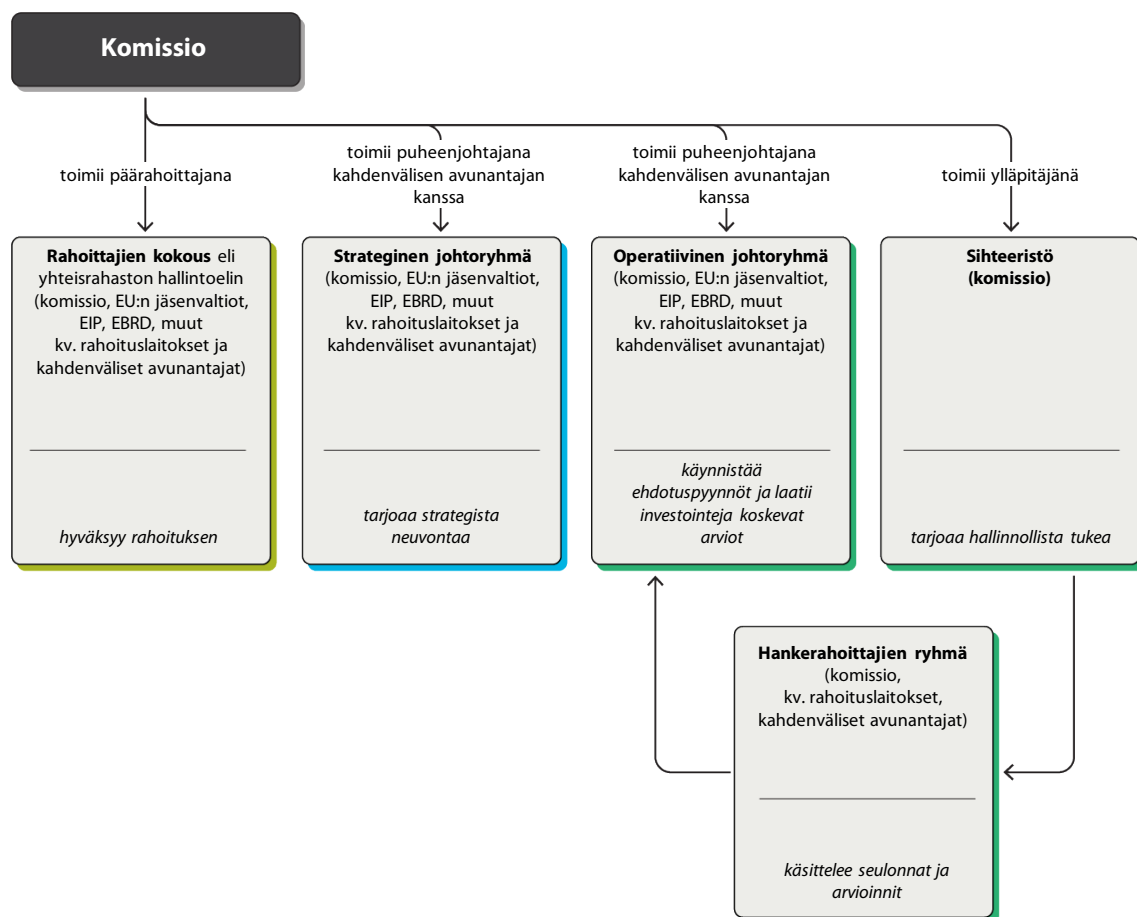
Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin yhteisrahaston tammikuun 2026 ennusteen tietojen perusteella.

⁵ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja 2020 [Bosnia ja Hertsegovinasta](#), s. 93; [Kosovosta](#), s. 95; [Serbiasta](#), s. 86; ja [Pohjois-Makedoniasta](#), s. 55 ja 76.

Tehtävät ja vastuualueet

07 Yhteinen rahasto kokoaa yhteen komission, kansainvälisten rahoituslaitosten ja kahdenvälisen avunantajien rahoitusosuudet. Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankille ja Euroopan investointipankille (yhteishallinnoijina) on annettu tehtäväksi hallinnoida yhteistä rahastoa. Molemmat kansainväliset rahoituslaitokset ovat olleet pitkäaikaisia kumppaneita WBIF:n perustamisessa, toteuttamisessa ja täytäntöönpanossa⁶. WBIF:n tärkeimmät hallintoelimet ovat rahoittajien kokous, strateginen johtoryhmä, operatiivinen johtoryhmä ja hankerahoittajaryhmä. **Kaaviossa 2** esitetään yhteenveto niiden tärkeimpien WBIF:n elinten tehtävistä ja kokoonpanosta, joissa komissiolla on rooli.

Kaavio 2 | Komission rooli WBIF:n hallinnossa

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin WBIF:n työjärjestyksen perusteella.

⁶ Liite asiakirjaan [Commission Implementing Decision adopting a multi-country action programme for Connectivity for the year 2020](#), s. 13.

- 08** Komissiolla on tärkeimpänä rahoittajana keskeinen rooli WBIF:n päätöksenteossa. Komissio on myöntänyt yhteisrahaston perustamisesta lähtien vuoteen 2024 saakka rahastoon 898,6 miljoonaa euroa (85,9 prosenttia kokonaisrahoitusosuuksista) kaikkien alojen, myös liikenteen, osalta⁷. Yhteisrahastosta myönnetään avustuksia, joilla vivutetaan kansainvälisten rahoituslaitosten lainanantoa valittujen hankkeiden osarahoittamiseksi. Tavoitteena on parantaa yhteyksiä Länsi-Balkanilla.
- 09** Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen aikaan komissiolla itsellään (laajentumisen ja itäisten naapurialueiden pääosastolla) oli yksi tiimi, joka vastasi kaikista julkisista investoinneista liikenneala mukaan luettuna. Maakohtaisella tasolla kullakin EU:n edustustolla on yksi yhteyshenkilö, joka koordinoi WBIF:n toimia. Mukana voi olla myös asiantuntijahenkilöstöä. Komissio on palkannut konsultteja (rahoituslaitosten koordinoitintoimisto) avustamaan esimerkiksi seulontamenettelyssä, hallinnollisissa tehtävissä (kokousten järjestäminen) ja hankkeiden seurannassa maiden edustajien kautta.
- 10** Kansalliset viranomaiset hakevat avustuksia, jotka hyödyttävät hankkeiden toteuttajia. Toteuttajat vastaavat hankkeiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta, mukaan lukien tutkimukset, hankinnat ja töiden valvonta.
- 11** Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki, Euroopan investointipankki ja Maailmanpankki vastasivat vastuullisen kansainvälisen rahoituslaitoksen ominaisuudessa otokseen valittujen hankkeiden lainojen koordinoinnista ja niiden täytäntöönpanon valvonnasta. Tarkastetut kolme kansainvälistä rahoituslaitosta ovat järjestäneet edustuksensa edunsaajamaissa paikallisten tai alueellisten toimistojen kautta ja tarjoamalla tapauskohtaista tukea päätoimipaikasta.

⁷ WBIF:n vuosikertomus 2024.

Tarkastuksen laajuus ja tarkastustapa

- 12** Aiempina vuosina olemme julkaisseet useita Länsi-Balkania koskevia kertomuksia. Tähän sisältyy liittymistä valmistelevaa tukea koskevia tarkastuksia hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi sekä lausunto uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta.
- 13** Tilintarkastustuomioistuin tutki tässä tarkastuksessa, onko komissio varmistanut, että Länsi-Balkanin investointikehitys edistää vaikuttavalla tavalla EU:n ydinverkkoon liittyvän liikenneinfrastruktuurin kehittämistä Länsi-Balkanilla. Tilintarkastustuomioistuin arvioi, oliko komissio ottanut käyttöön WBIF:n osalta seuraavat menettelyt vaikuttavalla tavalla:
- liikennehankkeiden valinta
 - hankkeen täytäntöönpanon valvonta ja
 - seuranta ja raportointi.
- 14** Tarkastus ei sisältänyt rahoitusta uudistus- ja kasvutukivälineestä, koska kyseinen väline perustettiin vuonna 2024. Tilintarkastustuomioistuin ei myöskään tutkinut tekniseen tukeen liittyvien avustusten myöntämismenettelyjä. Tilintarkastustuomioistuin ei myöskään tarkastanut hankemenojen oikeellisuutta, koska komissio ei ollut tarkastuksen loppuun mennessä vahvistanut yhdenkään otokseen valitun hankkeen täyttäneen maksuedellytykset.
- 15** Tarkastus kattaa kymmenen vuoden ajanjakson, joka alkaa vuonna 2015 jätetyistä ensimmäisistä avustushakemuksista ja päättyy kesäkuuhun 2025, jolloin tilintarkastustuomioistuin teki tarkastuskäynnit paikan päälle. Komissio sitoi vuoden 2015 ja vuoden 2025 puolivälin välisenä aikana 2 665 miljoonaa euroa 55 liikennehankkeeseen Länsi-Balkanilla. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäynnin kohteena olleissa neljässä maassa (Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo, Pohjois-Makedonia ja Serbia) sidotut EU:n varat olivat yhteensä 2 115 miljoonaa euroa (ks. [taulukko 1](#)).

Taulukko 1 | Länsi-Balkanin investointikehyksen puitteissa hyväksytyt avustukset, miljoonaa euroa (vuoden 2015 ja vuoden 2025 puolivälin välisenä aikana)

Maa	Hyväksytty EU:n kokonaismäärä	Otokseen valittu EU:n kokonaismäärä
Bosnia ja Hertsegovina	914,8	61,5
Kosovo	158,6	55,8
Pohjois-Makedonia	292,9	84,6
Serbia	748,6	139,7
Yhteensä	2 114,9	341,6

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission seuranta- ja tietojärjestelmän tietojen perusteella.

- 16** Tilintarkastustuomioistuin valitsi otokseensa 12 Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkkoon kuuluvaa liikennehanketta (ks. [liite II](#)), joiden arvo oli 341,6 miljoonaa euroa (16,2 prosenttia kaikista liikenteeseen sidotuista varoista otokseen valituissa maissa). Otoksesta perustui olennaisuuteen ja hankkeiden toteutusasteeseen. Tarkoituksena oli tutkia kehittyneitä hankkeita ja erilaisia verkkoja (maantie-, rautatie- ja sisävesiliikenne) mahdollisimman perusteellisesti.
- 17** Tilintarkastustuomioistuin tutki WBIF:n menettelyjä. Tilintarkastustuomioistuin analysoi erityisesti komission roolia seulonta- ja valintamenettelyissä. Koska komissio on siirtänyt hankinnat ja täytäntöönpanon vastuunalaiselle kansainväliselle rahoituslaitokselle, tarkastajat tutkivat myös vastuullisen kansainvälisen rahoituslaitoksen menettelyjä, joilla varmistetaan tehokas valvonta hankintamenettelyn ja hankkeiden täytäntöönpanon aikana. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin arvioi seurantajärjestelyjä, kuten hallinnon tietojärjestelmää, seurantaraportteja ja kokouspöytäkirjoja, joiden kautta tiedot välitettiin komissiolle.
- 18** Tilintarkastustuomioistuin vahvisti asiakirjatarkastuksista, haastatteluista, paikan päällä tehdyistä tarkastuskäynneistä ja hallinnon tietojärjestelmätiedoista saadun evidenssin tarkastushavaintojensa validoimiseksi. [Tarkastusmenetelmät](#) ovat [ylimpien tarkastuselinten kansainvälisen järjestön \(INTOSAI\)](#) laatimien kansainvälisten tilintarkastusstandardien mukaisia.

19 Komissio on tehnyt merkittäviä sitoumuksia infrastruktuurista kaikilla aloilla (liikenne mukaan luettuna) Länsi-Balkanilla. EU:n rahoitusosuudet yhteisrahastoon ovat peräisin seuraavista lähteistä:

- 0,9 miljardia euroa liittymistä valmistelevasta tukivälineestä (IPA II) useita maita kattavien yhteenliitettävyysohjelmien kautta vuosina 2015–2020
- EU:n [Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelmasta](#) 2021–2027, joka käynnistettiin vuonna 2021 ja johon sisältyy jopa [30 miljardin euron investoinnit](#), mukaan lukien 9 miljardia euroa EU:n avustuksia IPA III -välineestä, jolla pyritään muun muassa tukemaan liikennealaa Länsi-Balkanin lähentämiseksi EU:hun⁸
- vuonna 2024 hyväksytty [Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineestä](#). Rahoitusosuus voi nousta 3 miljardiin euroon, jos edunsaajat edistyvät suunnitellusti uudistusohjelmissaan⁹.

20 Rahoitusosuudet Länsi-Balkanin investointikehykseen ovat kasvaneet, joten tilintarkastustuomioistuin odottaa havaintojensa parantavan tapaa, jolla komissio valitsee ja seuraa EU:n rahoittamia Länsi-Balkanin investointikehyksen hankkeita ja raportoi niistä.

⁸ [Economic and Investment Plan – Endorsed Flagship Investments 2020–2024](#), s. 2.

⁹ [WBIF:n vuoden 2023 keskeiset saavutukset](#).

Liite II – Otokseen valitut hankkeet

Hankkeen numero	Edunsaajamaa	EU:n lippulaivahanke	Ydinverkkokäytävä	Verkkotyyppi	Hyväksytyn avustuksen määrä ilman täytäntöönpano- ja hallintomaksuja (tuhatta euroa)	Hyväksymisvuosi
1*	Bosnia ja Hertsegovina	Pohjoisen ja etelän välinen yhteys	Tiekäytävä Vc	10,7 km pitkä maantie	24 540	2015
2*	Bosnia ja Hertsegovina	Pohjoisen ja etelän välinen yhteys	Tiekäytävä Vc	3,2 km pitkä maantie	19 000	2018
3	Bosnia ja Hertsegovina	Pohjoisen ja etelän välinen yhteys	Tiekäytävä Vc	6 km pitkä maantie	14 940	2018
4	Bosnia ja Hertsegovina	Idän ja lännen välinen yhteys	Rein–Tonava-ydinverkkokäytävä	Sisävesiliikenne (satamalaitteistot) ja 6,3 km pitkä raideliikenne	3 020	2019
5*	Kosovo	Pohjoisen ja etelän välinen yhteys	Rautatiereitti 10	66,8 km pitkä rataosuus	38 540	2015
6*	Kosovo	Pohjoisen ja etelän välinen yhteys	Rautatiereitti 10	33,4 km pitkä rataosuus	17 240	2016
7*	Pohjois-Makedonia	Idän ja lännen välinen yhteys	Rautatiekäytävä VIII	34 km pitkä rataosuus	68 626	2017

Hankkeen numero	Edunsaajamaa	EU:n lippulaivahanke	Ydinverkkokäytävä	Verkkotyyppi	Hyväksytyn avustuksen määrä ilman täytäntöönpano- ja hallintomaksuja (tuhatta euroa)	Hyväksymisvuosi
8	Pohjois-Makedonia	Idän ja lännen välinen yhteys	Tiekäytävä VIII	13,2 km pitkä rataosuus	2 470	2018
9	Pohjois-Makedonia	Idän ja lännen välinen yhteys	Tiekäytävä VIII	23 km pitkä rataosuus	13 508	2023
10	Serbia	Idän ja lännen välinen yhteys	Rautatiekäytävä Xc	80 km pitkä rataosuus	43 730	2016
11	Serbia	Idän ja lännen välinen yhteys	Rautatiekäytävä X	17,7 km pitkä rataosuus	80 150	2022
12	Serbia	Idän ja lännen välinen yhteys	Rein– Tonava-ydinverkkokäytävä	Sisävesiliikenne (21 uponnutta alusta)	15 850	2022
YHTEENSÄ					341 614	

Huom. *Toteutussuunnitteluun saatu EU:n/WBIF:n tuki.

Liite III – Euroopan tilintarkastustuomioistuimen hankearvioinnit

Hankkeen numero	HAKEMUS				TÄYTÄNTÖÖNPANO			
	Yhteydet	Kestävä liikenne	Valmis toteutettavaksi hakemuksen jättämisaikana	Täytäntöönpano aloitettu hakemuksessa esitetyn mukaisesti	Saavutetut tuotokset	Valmistunut alkuperäisen aikataulun mukaisesti	Toimintavalmiina tarkastushetkellä suunnitelman mukaisesti	Kestävyyssnäkökulmat
1					10,7 km pitkä tie, joka on avoin liikenteelle, mukaan lukien silta ja ylityspaikka, joka on avoin liikenteelle mutta ei täysin toimintakelpoinen			
2					Tie (tunneli) 3,2 km pitkä rakennettu, mutta ei avoin liikenteelle			
3					6 km pitkä tie, mukaan lukien tiemaksuasema ja liikenteelle avoin silta			
4					Satamarakenteet ovat käytössä ja toiminnassa, mutta rautateiden rakennustyöt vielä käynnissä			
5					Raiteet, asemat, tunnelit ja sillat – kunnostustyöt käynnissä			
6					Raiteet, asemat ja sillat – kunnostustyöt käynnissä			
7					Raiteiden, asemien, tunnelien ja siltojen rakennus- tai kunnostustyöt käynnissä, mutta opastin- ja televiestintälaitteista ei vielä tehty sopimuksia			
8					13,2 km pitkä rakennettu ja liikenteelle avoin tie			
9					Raivatut rinteet valmiina ja tie avoin liikenteelle			
10					Raiteiden, asemien ja siltojen kunnostustyöt tai rakennustyöt käynnissä			
11					Ei vielä aloitettu			
12					4 alusta 21:stä nostettu			

- Tyydyttävä
- Joitakin puutteita
- Huomattavia puutteita
- Ei vielä mahdollista tehdä johtopäätöksiä

Lyhenteet

Lyhenne	Selitys
EBRD	Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki
EIP	Euroopan investointipankki
IPA	Liittymistä valmisteleva tukiväline
WBIF	Länsi-Balkanin investointikehys

Sanasto

Termi	Määritelmä/selitys
Bruttokansantuote	Maan talouden kokoa kokonaisuutena kuvaava mittari.
EU:n edustusto	EU:n diplomaattinen edustus EU:n ulkopuolisessa maassa tai kansainvälisen järjestön yhteydessä.
Euroopan laajuinen liikenneverkko	Rajat ylittävien liikenne-, energia- ja televiestintäinfrastruktuurien verkosto, joka on perustettu tukemaan ja tehostamaan EU:n sisämarkkinoiden toimintaa helpottamalla ihmisten, tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta.
Euroopan Länsi-Balkanin yhteinen rahasto	Länsi-Balkanin investointikehyksen kautta kanavoidut ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin ja Euroopan investointipankin hallinnoimat yhdistetyt rahoitusvarat.
Hankerahoittajien ryhmä	Komission, kansainvälisten rahoituslaitosten ja avunantajien edustajat, jotka laativat luettelon investointihankkeista.
Hankkeen toteuttaja	Yhteisö (yleensä julkisyhteisö), joka hyötyy ja vastaa liikenneinfrastruktuurista.
Inhimillisen kehityksen indeksi	Maiden edistymistä keskimääräisen elinajanodotteen, koulutusvuosien ja tulotason perusteella kuvaava mittari.
Kansainvälinen rahoituslaitos	Useamman kuin yhden maan perustama pankki, joka tarjoaa kehitystavoitteisiin liittyvää taloudellista tukea ja asiantuntijaneuvontaa sekä edistää kansainvälistä taloudellista yhteistyötä ja vakautta.
Kansallinen IPA-koordinaattori	Kunkin edunsaajamaan virkamies, joka vastaa IPA-rahoitteisten hankkeiden koordinoinnista ja yhteydenpidosta komissioon.
Kestävyys	EU:n rahoituksen kyky tuottaa vaikutuksia myös rahoituksen päättymisen jälkeen.
Kestävä liikenne	Ihmisten ja tavaroiden liikkuminen siten, että resursseja käytetään tehokkaammin ja lopullisena tavoitteena on liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.
Kustannus-hyötyanalyysi	Ehdotetun toimen arvioitujen kustannusten vertailu sen odotettavissa oleviin hyötyihin.
Liittymistä valmisteleva tukiväline	EU:n väline, jonka avulla kehitetään ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden teknisiä ja hallinnollisia valmiuksia.
Länsi-Balkanin investointikehyks	Järjestely, jossa yhdistetään erilaisia rahoitusmenetelmiä (esimerkiksi avustuksia tai lainoja) sosioekonomisen kehityksen tukemiseksi Länsi-Balkanin maissa keskittyen erityisesti infrastruktuurihankkeisiin.
Mediaani	Tietoaaineiston keskimmäinen arvo.
Nollavaikutus	Tilanne, jossa EU:n rahoittama toiminta olisi edennyt myös ilman julkista tukea.

Ohjauskomitea	Elin, jossa on jäseniä komissiosta, kansainvälisistä rahoituslaitoksista ja kahdenvälisistä avunantajista ja joka vastasi vuoteen 2021 saakka Länsi-Balkanin investointikehyksen tukikelpoisten hankkeiden seulonasta, arvioinnista ja hyväksymisestä.
Operatiivinen johtoryhmä	Elin, jossa on jäseniä komissiosta, EU:n jäsenvaltioista, kansainvälisistä rahoituslaitoksista ja kahdenvälisistä avunantajista ja joka vastaa Länsi-Balkanin investointikehyksen tukikelpoisten hankkeiden seulonasta, arvioinnista ja hyväksymisestä.
Pariisin ryhmä	Komission, vastuullisten kansainvälisten rahoituslaitosten ja kahdenvälisen avunantajan puheenjohtajien edustajat, jotka tapaavat säännöllisesti avustushakemusten seulonnan jälkeen ja ennen hankkeen rahoittajaryhmän kokouksia.
Rahoittajien kokous	Euroopan Länsi-Balkanin yhteisrahaston rahoittajien hallintoelin, joka määrittää yhteisrahaston päälinjat ja valvoo sen varoja ja maksuja.
Rahoituslaitosten koordinoitintoimisto	Komission rahoittama palveluntarjoaja, joka tukee WBIF:n sihteeristön työtä.
Rahoituslähteiden yhdistäminen	Käytäntö, jossa EU:n avustuksia yhdistetään julkisilta ja yksityisiltä rahoittajilta saataviin lainoihin tai pääomiin.
Strateginen johtoryhmä	Elin, jossa on jäseniä komissiosta, EU:n jäsenvaltioista, kansainvälisistä rahoituslaitoksista ja kahdenvälisistä avunantajista ja joka tarjoaa strategista ohjausta ja valvontaa Länsi-Balkanin investointikehyksen investointihankkeiden valintaa ja täytäntöönpanoa varten.
Talous- ja investointisuunnitelma	Vuonna 2020 hyväksytty EU:n aloite, jolla tuetaan Länsi-Balkanin sosioekonomista kehitystä, mukaan lukien investoinnit liikenneinfrastruktuuriin, ja vuonna 2023 samaa aluetta koskeva EU:n kasvusuunnitelma.
Toteutettavuustutkimukset	Sen arvioiminen, onko ehdotettu menetelmä, suunnitelma tai työn osa mahdollinen tai järkevä.
Vastuullinen kansainvälinen rahoituslaitos	Pankki, joka valvoo kehityshankkeen arviointia ja täytäntöönpanoa ja koordinoi tuen antamista useilta luotonantajilta.
Vuotuinen täytäntöönpanokertomus	WBIF:n yhteydessä vastuullisen rahoituslaitoksen komissiolle toimittama asiakirja hankkeen edistymisestä edellisenä varainhoitovuonna.
Välillinen hallinnointi	EU:n talousarvion toteuttamistapa, jossa komissio siirtää toteuttamiseen liittyviä tehtäviä muille organisaatioille (kuten kansainvälisille rahoituslaitoksille).
Yhtenäinen hankejatkumo	Keskitetty luettelo hankkeista, jotka edunsaajamaat ovat asettaneet etusijalle ja joita voidaan yhteisrahoittaa Länsi-Balkanin investointikehyksestä.
Yhteydet	Liikenteen yhteydessä henkilöiden ja tavaroiden liikkumista helpottavat maantie-, rautatie- ja sisävesiliikenneverkot.

Komission vastaukset

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/SR-2026-16>

Tarkastuksen eteneminen

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/SR-2026-16>

Tarkastustiimi

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksissaan tulokset tarkastuksista, joita se kohdistaa EU:n toimintapolitiikkoihin ja ohjelmiin tai yksittäisten talousarvioalojen hallinnointiin liittyviin aihealueisiin. Tilintarkastustuomioistuin valitsee ja suunnittelee nämä tarkastustehtävät tavoitteenaan mahdollisimman suuri vaikuttavuus. Se ottaa huomioon tuloksellisuuteen tai sääntöjen noudattamiseen kohdistuvat riskit, tulojen tai menojen määrän, tulevat kehityssuuntauukset sekä poliittiset näkökohdat ja yleisen edun.

Tästä tuloksellisuuden tarkastuksesta vastasi III tarkastusjaosto, jonka erikoisalana ovat ulkoiset toimet, turvallisuus ja oikeus. Tarkastusjaoston puheenjohtajana toimi alun perin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Bettina Jakobsen ja hänen jälkeensä George Marius Hyzler.

Tarkastus toimitettiin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Laima Liucija Andrikienén johdolla, ja siihen osallistuivat kabinettipäällikkö Tomas Mackevičius ja kabinettiavustaja Aldona Drėgvaitė, toimialapäällikkö Margit Spindelegger, tehtävävastaava Aurelia Petliza sekä tarkastajat Bertrand Tanguy ja Erik Kotlarik. Graafista tukea antoi Aleksandra Mazilu ja Joanna Piotrowicz antoi hallinnollista tukea.

Vasemmalta oikealle: Georgia Pergamali, Tomas Mackevicius, Bertrand Tanguy, Laima Liucija Andrikiene, Erik Kotlarik, Sara Perez Miguel, Aldona Dregvaite.

TEKIJÄNOIKEUDET

© Euroopan unioni, 2026

Datan ja asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet vahvistetaan avoimen datan politiikkaa ja asiakirjojen uudelleenkäyttämistä koskevassa [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksessä 6-2019](#).

Ellei toisin ilmoiteta (esimerkiksi yksittäisissä tekijänoikeusilmoituksissa), Euroopan tilintarkastustuomioistuimen sisältöihin, jotka EU omistaa, myönnetään käyttöoikeudet [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#) -käyttöoikeuden nojalla. Tämä merkitsee, että uudelleenkäyttö on yleensä sallittua, jos sisällön tuottaja mainitaan asianmukaisesti ja sisältöön tehdyistä muutoksista ilmoitetaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle kuuluvan sisällön uudelleenkäyttäjä ei saa vääristää asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa mistään seurauksista, jotka johtuvat uudelleenkäytöstä.

Uudelleenkäyttäjän on hankittava tarvittavat lisäoikeudet, jos tietyssä sisällössä (esimerkiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen henkilöstöstä otetuissa valokuvissa) esitetään tunnistettavissa olevia henkilöitä tai jos sisällössä on mukana kolmansien tahojen töitä.

Jos tällainen lisäoikeus saadaan, se kumoaa ja korvaa yllä mainitun yleisen käyttöoikeuden. Lisäoikeutta koskevassa luvassa on selvästi ilmoitettava käyttöoikeuden rajoitukset.

Jos sisällöt eivät ole EU:n omaisuutta, voi olla, että lupa niiden käyttöön tai jäljentämiseen on pyydettävä suoraan asianomaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta.

Kansikuva: © Lev – stock.adobe.com.

Tietokoneohjelmistot tai asiakirjat, joihin kohdistuu teollisoikeuksia, kuten patentteja, tavaramerkkejä, rekisteröityjä malleja, logoja ja nimiä, eivät kuulu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudelleenkäyttöperiaatteiden piiriin.

EU:n toimielinten verkkosivuilla (joiden verkkotunnuksen loppuosa on europa.eu) on linkkejä ulkopuolisille Internet-sivustoille. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa näistä sivustoista, on suositeltavaa, että tutustutte niiden tietosuoja- ja tekijänoikeusperiaatteisiin.

Tilintarkastustuomioistuimen logon käyttö

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logoa ei saa käyttää ilman tilintarkastustuomioistuimen ennakkosuostumusta.

HTML	ISBN 978-92-849-7648-5	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/2748172	QJ-01-26-026-FI-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7649-2	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/9200675	QJ-01-26-026-FI-N

LAINAUKSET

Euroopan tilintarkastustuomioistuin, [erityiskertomus 16/2026](#) Länsi-Balkanin investointikehys – EU:n tuella vastataan yhteystarpeisiin, mutta integrointi ydinliikenneverkkoon etenee hitaasti, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2026.

Länsi-Balkanin maat ovat sitoutuneet saattamaan Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon valmiiksi vuoteen 2030 mennessä. EU on myöntänyt Länsi-Balkanin liikenneinfrastruktuurille tukea Länsi-Balkanin investointikehyksestä, jonka tarkoituksena on yhdistää alue EU:n ydinliikenneverkkoon vuoteen 2030 mennessä. Tilintarkastustuomioistuin tutki, kuinka vaikuttavaa myönnetty tuki on ollut. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että tarkastetut hankkeet vastaavat yhteyksiä koskevia ilmoitettuja painopisteitä, mutta edistymistä hidastaa se, että osa valituista hankkeista ei ole ollut täysin toteuttamiskelpoisia ja rahoituslaitosten suorittamassa valvonnassa on puutteita. Myös seurannassa, raportoinnissa ja EU:n näkyvyydessä oli puutteita ja hankkeissa esiintyi viivästyksiä ja kestävyysongelmia. Tarkastajat totesivat, että täytäntöönpanon viivästykset ja operatiiviset haasteet huomioon ottaen on todennäköistä, että vuoden 2030 määräaika ei saavuteta. Tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio parantaisi hankkeiden valintaa, seurantaa, kestävyyttä ja näkyvyyttä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus, annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla.

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Euroopan unionin
julkaisutoimisto

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Puh. +352 4398-1

Tiedustelut: eca.europa.eu/fi/contact
Verkkosivut: eca.europa.eu
Sosiaalinen media: @EUauditors